Ч. 43 (14.5°6). Львів, субота 27. лютого 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Нові арештування в Києві.

Берлінський щоденник „Ангріф" повідомляє в телеграмі з Москви, що в Академії т. зв. „червоних професорів" у Києві арештували Гітеля, Астрафіяна і Подстроловську за діяльність проти Сталіна. Арештування в Києві викликали велику сенсацію, бо саме в цій академії мали виховувати учених, бездоганних комуністів. Кружляють поголоски, що мають ще притягнути до відповідальности інших співробітників цієї Академії.

Сирійські націоналісти атакують французьке військо.

В Алепі дійшло до поважної сутички між членами сирійської націоналістичної організації „сталевих сорочок" та французьким військом. Підчас свого свята „сталеві сорочки" машерували через місто, займаючи всю ширину вулиці. Коли зі заду надіхав вантажний самохід з кількома французькими старшинами і вояками, сирійські націоналісти його окружили та кинулись на його залогу, опісля роззброїли стежу французької жандармерії, що прийшла на відсіч. Щойно більший військовий відділ увільнив з прикрого положення французьких вояків і жандармів; при тому важко ранено одного старшину й одного жандарма; їх перевезено до шпиталю.

Арештовано 27-ох учасників нападу, між ними вожда „сталевих сорочок" на Алепо Надера Ес Сіті та кількох шефів секцій. Всі вони відповідатимуть перед військовим судом за напад на вояків у службі.

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПАЛОМНИЦТВО.

Трох синів імама (князя) малої арабської держави Ємену виїхали як паломники до Мекки. Там вони стрінуться з королем Савдійської Арабії, найбільшої з арабських держав, що постійно ворогує з Єменом і навіть в 1932. р. вела з ним війну. Слід припускати, що стріча в Мецці доведе до приязни між обома державами та династіями.

АЛЬКОГОЛЬ Є БАТЬКОМ ЗЛОЧИНУ.

В ПАЛЕСТИНІ.

Недавно знову вбито жида; з тої нагоди влада загострила поліційні приписи. — У місті Сана викрили склад бомб. — Командант британських військ в Палестині ґенерал Ділл хоче зорганізувати жидівсько-арабську міліцію під командою британських старшин.

Велика офензива червоних під Мадридом заломилася.

2.000 ЖЕРТВ.

Як подає кореспондент Аваса, червоні перевели були великий наступ на університетську дільницю Мадриду, західний парк, Караванчель, Ляс Розас і Вілля Нуево дель Берділльо, уживаючи дуже поважних сил.

Головний наступ ішов на університетську дільницю. 5 годин її бомбардували, опісля до наступу вирушила міжнародня бригада з іншими частинами, разом понад 8.000 людей, з літаками і 30-ма повзами. Після 2-годинного бою національні війська відбили ворожий наступ на всіх відтинках.

Понад 2.000 червоних убито і ранено.

Національне командування видало комунікат такого змісту: На відтинку Караванчель Бахо на мадридському фронті національні війська відбили завзятий наступ червоних, що залишили на полі бою 260-ох убитих.

ЧЕРВОНІ НЕ ЗУМІЛИ ПРИВЕРНУТИ СПОЛУКИ МІЖ МАДРИДОМ І ВАЛЕНСІЄЮ.

Як подає Авас, від 12. ц. м. червоні перевели 11 наступів, щоби увільнити шлях Мадрид—Валенсія, який безперервно обстрілює національна артилерія. При тому вони уживали спеціяльної тактики: не щадили людей і кидали в бій багато скорострілів; напр. на схід від Харами в наступі на фронті широкому на один кільометер брало участь 400 скорострілів.

Всі наступи відбито; від двох тижнів ніякий самохід не переїхав мосту під Арґандою на шляху Мадрид—Валенсія.

Югославія заборонила вербувати добровольців.

Як стверджує урядовий комунікат, югославська рада міністрів рішила на вчорашньому засіданні заборонити вербувати і висилати добровольців до Еспанії та збирати гроші для одної з воюючих сторін.

ЛЮТИЙ — МІСЯЦЬ ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНОЇ І ПРОТИНІКОТИННОЇ БОРОТЬБИ!

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВОЄННІ МАТЕРІЯЛИ ДАЛЬШЕ ПЛИВУТЬ ДО БАРСЕЛЬОНИ

Як повідомляють з Царгороду, від 16. до 23. ц. м. переплило через Дарданелі з Чорного Моря в напрямі Барсельони 12 совітських кораблів та 2 еспанські навантажені воєнними матеріялами. З Барсельони вернулося на Чорне Море 10 совітських кораблів.

Америка перед новим страйком.

Під цю пору в ріжних ділянках промислу Злучених Держав страйкує коло 27.000 робітників. Назагал вдається ті страйки з успіхом льоквідувати, вони тривають коротко. Припускають, що поважніший страйковий рух не вибухне до 1. квітня, коли то робітники сталевого промислу видвигнуть такі самі домагання, як недавно — робітники самоходового промислу.

Поліція зажадала, щоби 400 робітників перервали окупацію фабрики літаків „Дуґляс" в Санта Анна, погрожуючи, що інакше усуне їх силою. Страйкарі послухали, тому до ніяких інцидентів не дійшло.

Міліярди на зброю.

(ВІД НАШОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Париж, 23. лютого 1937.

Ми вже підкреслювали в попередніх наших статтях однозвучність французької прилюдної опінії, яка вважає, що єдина добра карта в будучому конфлікті, це англійська карта, і що всі зусилля Франції мають прямувати до якнайтіснішої співпраці з Льондоном.

Іти рука в руку з Англією є загально-національною політикою всієї Франції без огляду на те, чи у її проводі буде „людовий фронт", „національний фронт", чи якнебудь інакше зватисьме той політичний французький провід.

Велико-британські гігантські зброєння привітала зі захопленням ціла французька преса від комуністичної „Ль'Юманіте" до монархістичної „Ль'Аксіон Франсез".

Переглядаючи в італійській пресі карикатури на англійські теми, ми завжди бачили Англію як здохлого, або зовсім немічного старого льва, на якого хвості висіла Абісинія, або німецькі кольоніяльні домагання. Аж нагло тепер італійська преса змінила фронт. Пятьсот міліонів фунтів штерлінгів, значить 139 міліярдів лір видасть Велика Британія в найближчих чотирьох роках на своє зброєння. І Велика Британія матиме гармати, а одночасно її населення їстиме масло, бо вона може дозволити собі видати в кількох роках без великого фінансового напруження суму, яка репрезентує ввесь маєток Італії.

А перекидуючи нині німецьку, передовсім берлінську пресу, читачі довідуються про військову силу демократичних держав. Що за несподіванка! Це демократичні уряди ведуть сьогодні хоровід зброєнь. Маємо там цифрові дані, що французька воєнна фльота є рівна злученим фльотам Німеччини й Італії! Читаємо, що Англія на Далекому Сході і на Середземному Морі скріпила свої військові залоги та побудувала нові твердині! Абісинська справа розбудила повільного, але завжди певного себе англійця, і Англія стукнула твердо кулаком.

А доля хотіла, що акуратно найбагатші народи задержали у себе демократичний устрій і режім і нині Англії, Злученим Державам та і Франції далеко лекше зброїтися, ніж Італії чи Німеччині.

Візьмімо членів італійської фашистівської партії, чи членів німецької націонал-соціялістичної партії та порівняймо їх з членами „людового фронту" у Франції. Забудьмо про їхні ідеольоґічні ріжниці, а перерахуймо тільки їхні калитки та їхні маєтки. А тоді побачимо, що „пролєтарський" французький „людовий фронт" наскрізь буржуазний, а німецькі й італійські „буржуї" — фашисти, це бідні люди. Поділ людськости на бідаків-революціонерів та багатирів-реакціонерів — це сущий анахронізм. І коли Мусоліні кличе: „Ми італійці є нацією пролєтарів", то це ніяка демагогія, але правда.

Абісинська справа викликала в Англії недовіря до Італії. Німецько-японський пакт затривожив Англію. Еспанська війна долила тільки оливи до вогню.

Ті події (оборона стану посідання і морських шляхів) зблизили до себе Велико-Британію і Францію та скріпили вісь Льондон—Париж. Правда, істнує друга европейська вісь Берлін—Рим, але наші часи пливкі і не признають тривких міжнародних вартостей.

Фон Нойрата витали у Відні захоплені віденці окликами „Гайль Гітлер", і ніхто не чув тоді у Відні окликів „Гайль Щушніг", чи „Гайль Мусоліні". А в італійських пристанях — як пише французька преса — будують тепер нові воєнні кораблі для СССР. Правда, і Ґерінг найшов у Римі теплу гостину. Але французи не тратять надії, що римсько-берлінська любов прохолоне. Чи їх надії виправдаються чи ні — все одно самі покищо зброяться та цупко тримаються англійців, які теж кидають міліярди на зброєння.

Юрій Студинський.

СПІЛЬНЕ ДІЛО.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ.

Прага, 18. лютого 1937.

В Чехословаччині, Прага-Подєбради, вже пятий рік провадить свою вельми хосенну працю Український Технічно-Господарський Інститут (скорочено: УТГІ) позаочного навчання. Цей Інститут обєднує коло себе тепер 70 душ професорського і лекторського складу та 749 студентів-„слухачів". Усіх вписів на шкільний рік 1936/37 було — 993. УТГІ є суто українською і ні від кого незалежною установою. Утримується він з усіма своїми широко-розгалуженими відділами виключно на засоби, що їх дає саме українське громадянство чито у формі студентських такс, чито у формі дотацій Т-ва Прихильників Української Господарської Академії (скорочено: ТПУГА).

ТПУГА має у своїх рядах 547 членів. Професорський і студентський склад УТГІ, і самі члени ТПУГА розпорошені по цілому світі, де тільки перебувають українські громадяни.

Неділю 14. ц. м. сміло можна назвати днем української політехніки. Цієї днини відбувся IV. річний Зїзд ТПУГА, виклад голови Т-ва доц. О. Бочковського, який недавно повернувся з своєї подорожі за океан, куди він їздив у справах свого Т-ва, і вистава експонатів—праць УТГІ і ТПУГА.

Зїзд почався промовою голови Т-ва доц. О. Бочковського, в якій він передав привіт Зїзду від братів з Канади і Північної Америки. Потім запросив присутніх ушанувати память померлих членів, в тому числі і великого добродія та опікуна українських студентів УТГІ зпоза грат С. Федака. Нарадами Зїзду проводив далі п. Е. Вировий.

З реферату ректора Інституту проф. Б. Мартоса, проректора проф. Флорова, звітів про працю ТПУГА та дискусій, які потім розвинулися, виявилося, що головний кадр, бо аж 75,1% усіх студентів УТГІ походить з наших Західних Земель: Галичина, Волинь, Закарпаття, тощо, а решту — 24,9% дає европейська еміграція, Канада, Америка. Зате членство ТПУГА ділиться в протилежному порядку: в першому ряді стоять емігранти (наддніпрянці), потім українці з Канади і Америки. На Західні Землі припадає всього 80 душ, себто коло 15%. Це значить, що тягар коштів для технічно-господарського виховання інститутом позаочного навчання нашої молоді лягає головним чином на плечі нашої збіднілої еміграції. У звітовому році Т-во мало всіх грошових позицій разом із членськими внесками і пожертвами на Фонд Української Політехніки (ФУП) — 84.236.95 чеських кор.

Зїзд звернувся з щирим привітом, сердечною подякою і горячим закликом до українського громадянства підтримувати і далі свою єдину і незалежну високу школу технічно-господарських наук за кордоном. Зокрема Зїзд сердечно вітав усю нашу пресу, яка завсіди відгукувалася на всі почини УТГІ і ТПУГА, українське жертвенне громадянство на рідних землях, в Америці, на еміграції, зокрема в Канаді. Далі Зїзд з подякою привітав двох своїх членів-протекторів (Я. Макогін і Українське Бюро в Льондоні), дійсних членів і членів жертводавців, які не мали змоги прибути на цей Зїзд, як також професорський склад і студентів УТГІ.

Зїзд подякував управі Т-ва довготревалими оплесками і одноголосно ухвалив їй абсолюторію. До нової управи, яка залишилася майже у своєму попередньому складі, одноголосно обрані: доц. О. Бочковський, лект. В. Сапіцький, інж. М. Сочинський, д-р Ю. Добриловський, інж. Г. Денисенко, полк. Д. Антончук, д-р В. Наливайко, лектор В. Приходько і інж. Захарченко. Внесками і побажаннями закінчився Зїзд.

Дві години пізніше відбувся у тій самій салі виклад доц. О. Бочковського на тему: „Українство в Канаді в його минулому і сучасному". Переповнена саля з придушеним віддихом вислухала надзвичайно цінного і змістовного викладу.

Цілий день у тій самій салі Виноградського Народнього Дому відбувалася вистава з експонатами про працю УТГІ і ТПУГА. Таблиці розгалуження УТГІ, діяграми його видань, студентські праці, діяграми членства і праці ТПУГА, ріжні фотографічні знимки, гори підручників з ріжних дисциплін свідчили про велитенську працю установи. Треба було бачити, якою гордістю палали очі у провідників вистави, коли вони давали свої пояснення чужинцям.

Давніше нераз приходилося нам заходити до нашої політехніки. Пара кімнат, кілька канцелярських столів і писальних машин, скрізь повно книжок, декілька фахівців-урядовців. Часом зайде сюди хтось з професорів. От і все. Ані живої студентської душі. Сьогодні не те. Перед Вами майже всі студенти. Їх тут багато. Близько тисяча. Але ще далеко не стільки їх, як на це заслуговує сама школа. На цих фотографіях бачите „слухачів"; вони старі і молоді; хлопці і дівчата; інтеліґенти, селяни і робітники; професор ґімн. з Галичини і кілька його учнів; доктори, адвокати і торговці та ремісники; з укінченою вис. освітою і з освітою початковою. Всі вони находять у рідній школі потрібне для себе знання. Походять вони з рідних земель, з европейської та азійської еміграції, Канади, Америки. Бракує тільки слухачів з Великої України. Ні, властиво, не бракує, бо знайшовся смільчак, який і звідти зголосився на студії до УТГІ. Повна соборність.

Мимоволі треба подивляти цю тиху, спокійну всенаціональну працю. Без крику і галасу твориться велике діло: шліфуються камінчики і закладаються цеголки під будинок... української культури.

Данчук.

З НЕДОЛІ ЗАТОЧЕНЦІВ.

I.

„Тяжко за щастя особисте, коли нема того щастя у батьківщині" — сказав якийсь фільософ. Велику цю правду в цілій її глибині та ширині відчув на собі ввесь наш нарід, учителі-ж заточенці зокрема.

Справа заточення це болюча рана на національнім організмі, яку, як показує 15-літній досвід, не під нашу силу скоро і добре загоїти. Та всеж при зорганізованих зусиллях можна би біль її дещо злагіднити.

Масові переносини українського вчительства на Захід почалися негайно по вирішенню долі Східної Галичини себто 1923 року. Та вже не довго до рішення Ради Амбасадорів Львівська Кураторія в порозумінню з ендецькими Радами Народовими, які функціонували в кожнім містечку і за вказівками тодішнього міністра освіти Ґрабського приготовила списки найактивнішого українського учительства, щоб його із Східної Галичини позбутись. Переносини мотивували „службовими оглядами", хоч поправді були вони чисто політичні. Переношено старших, досвідних учителів, яким навіть [illegible] не міг відмовити успіхів у праці. Яких учителів та в котрім році мала вже Кураторія на „чорній листі" про це свідчать документи, які неодин із нас має в руках.

Переносили вчителів у кожній порі року, а то й серед лютої зими. Переношені були неприготовані на такі зміни. Не полишено нікому часу на зліквідовання господарки, тимбільше на інтервенції у влади. Яка це була руїна економічна свідчить письмо т. М. Малюка, якого перенесли в грудні 1923 р. Щоб мати гроші на перевіз він випродав що міг і стягнув 17 міліонів марок, за які в 1924 р. довернула йому влада 8 зол. і 88 сотиків!

Рада Міністрів перечеркнула закон з 4. червня 1920, який касував залежність шкільних органів від політичної адміністрації і рішила, що від тепер (8. III. 1924) шкільна влада обовязана негайно розглянути спрямований до неї і умотивований внесок воєводи на переносини державного службовика на інше місце. Розпорядок цей не опирався на ніякій соймовій ухвалі, отже був суперечний із конституцією.

Крім того видало ще Мін. Освіти тайний обіжник, який дозволяв інспекторам у потребі знайти причину, щоб зачинити, а то і скасувати школу. Обіжник цей прочитано на зїзді польського вчительства і тоді наробив він багато шуму. Посол Смуліковський (П.П.С.) поставив у тій справі у Соймі внесок, який мотивував так: „Тепер шкільні інспектори — говорив він — під покришкою „добра школи" будуть редукувати та переносити учителів з помсти за їх політичні переконання або з особистих мотивів. Витвориться облуда між владою і учителем. Таке відношення панувало у нас, коли ми були в неволі, але щоб у вільній державі таке діялося, то це обурююче!" Та цей виступ провідника польського вчительства нічого не змінив. Його зацитькали і він згодом перейшов в державний табор.

II.

Як реаґувало українське громадянство та саме вчительство на ті масові переносини?

Громадянство у першій хвилині заніміло. Переносини вважало за черговий удар, по якім прийде другий, може ще більш болючий. А зрештою хто здавав собі справу з того, як то все довго потреває? Не було полумяних статтей у пресі, не було зорґанізованих протестів, не було в пору інтервенції. А чим більше нас переносили, тим більше отупіння находило на громадянство. Аж коли деякі повіти позбалено майже в цілости рідного вчительства, прийшла незамітна реакція у формі меморіялів, інтерпеляцій в Соймі та скупих вісток у щоденній пресі. Зате не обійшлося без виявів глибокого співчуття на місцях, очевидно там, де вчитель громадянською працею здобув собі признання.

Не можна закривати тієї правди, що наш нарід праці у школі дещо не доцінював. Уважав її занадто урядовою, радше для потреб влади, ніж для його добра. Та громадську працю цінив високо. Знаю випадок, де селянин з власного почину жертвував перенесеному вчителеві морґ власного поля, щоб тільки залишився у своєму селі.

Учительство реаґувало так, як реаґують люди в нещастю. Одні заціпили зуби і пакувалися до виїзду, другі бігли до інспектора довідатись „защо?" Дехто їхав до Кураторії з вірою, що виєднає зміну, інші звертались до станової орґанізації з проханням інтервеніювати. Були такі, що далися натягнути грошево людям, які чванилися протекцією „вгорі", вкінці й такі, які всякими письмами старалися справу проволікти, але їм зараз замикали платню. У „Взаїмній Помочі" панував песимізм та зневіра. Моєї пропозиції, щоб усі перенесені не рушились з місця т. Зелений злякався. „Хай їдуть, хай їдуть!" — скричав він — інакше звернуться до нас за грошевою підмогою, а ми її не зможемо дати". В Кураторії був я на авдієнції у Ґайчака шефа канцелярії Собінського. На всі мої докази мав він одну відповідь:

„A czy Pan pytałeś się mnie, gdyś Pan broił?"

Що він підтягав під слово „броїл", чим і коли я „броїл" щодо цього ніхто не переводив дисциплінарного слідства і я таки нічого не допитався.

Василь Цалинюк.
(Докінчення буде).

Розгортайте протиалькогольну та протинікотинну боротьбу

По широкому світі.

Англійські королевичі князі Віндсору і Кенту відвідали британського посла у Відні. Населення уладило їм велику овацію.

У Бельгії арештували 20-ох рексістів разом з їхнім провідником Дегрелем.

Болівія провокує Парагвай так, що видрукувала поштові марки, на яких є Чако, яке у недавній війні здобув Парагвай та на містах бе печатку в трьох мовах: „Чако Бореаль є болівійське і ним залишиться".

Румунський уряд — як подає преса — ствердив, що виснення послів Німеччини й Італії у справі участи в похоронах членів „залізної гвардії" його вдоволяють. Цим способом покінчився інцидент, що його ліва преса намагалася роздмухати.

Чеське видавництво, яке видало відому книжку посла Шеби, зажадало, щоби книгарні звернули йому всі примірники тої книжки.

Большевики виселили адміністраційним шляхом 10-ох німецьких громадян, не подаючи мотивів.

Британська палата громад приняла законопроект про надзвичайні кредити на національну оборону 307-ма голосами проти 132-ох.

Чеський дивізійний суд у Празі засудив на кару смерти через повішення підстаршину О. Крейзу за шпигунство. Це перша кара смерти в Чехословаччині за той злочин.

Невже будуть вивласнювати українських селян?

НИЗКА НОВИХ ЗАКОНІВ У СОЙМІ.

В четвер 25. ц. м. соїм приняв прелімінар буджету на 1937-38. р. і скарбовий закон та низку резолюцій, що їх предложила буджетова комісія. І так дві резолюції взивають уряд, щоб пересунув речинець платности надзвичайної маєткової данини в 1937. р. на час по жнивах ц. р. Принято резолюцію, щоб уряд зладив законопроект про скасування гіпотечних писарів та заступлення їх державними урядовцями. Інша резолюція взиває уряд, щоб зменшив оплати за залеґалізування відписів документів та обнизив нотаріяльну тарифу. Далі прийнято резолюцію у справі швидкої реалізації закону про ритуальний заріз і три резолюції до міністра суспільної опіки у справі продовження діяльности інвалідського господарського фонду при державнім рільнім банку до 1944. р. ,та у справі залеглих обезпеченевих складок. Соїм приняв теж три резолюції до міністра хліборобства такого змісту: 1) Уряд можливо повно використає на основі закону про рільну реформу право примусового викупу та пристосування всіх засобів, щоб вдержати такі ціни на землю, що не перевищали би вартости купленого поля; 2) Уряд приспішить парцеляцію більшої земельної власности в округах з найбільшим перенаселенням і якнайширшим пристосуванням ст. 15. закону про виконання рільної реформи; 3) Уряд зміцнить нагляд над приватною парцеляцією, зокрема швидко опрацює та предложить законодатним установам проекти законів, щоб адміністраційна влада могла накладати кари на тих, що парцелюють, за нечесну парцеляцію. Першу зі згаданих трьох резолюцій приняли більшістю 81 голосів проти 50; дві чергові теж більшістю голосів.

Соїм рішив, що з державних лісів продаватимуть дерево на будову публичних шкіл за 20 прц. найнижчої такси. Половину цієї належитости за дерево заплатять при купні, другу половину в 5 річних сплатах з тим, що перші 3 роки від купна дерева вільні від сплати. Після того приняв резолюцію ген. Желіговського про зорганізування аптик по селах та відкинув резолюцію пос. Зомерштайна, щоб звільнено з під нотаріяльного примусу умови купна продажі нерухомостей до 5 га.

Далі соїм відослав до комісії три урядові законопроекти і три законопроекти послів. Опісля соїм приняв без дискусії урядовий законопроект про додаткові кредити на 1934-35. р. По першім читанні відіслано урядовий законопроект у справі т-ва „Фенікс" та у справі нагляду над обезпеченевими товариствами.

Вкінці пос. Гиля зреферував урядовий законопроект про обмеження обороту нерухомостями з парцеляції. Мін. Понятовський піддержав референта. Цей законопроект викликав горячу дискусію, в якій всі українські посли виступили гостро проти цього законопроекту. І так пос. Закліка зголосив внесок, щоб законопроект відослати щераз до комісії.

Пос. **Ст. Витвицький** ствердив, що законопроект не приготований якслід ні під господарським ні під правним оглядом. Тому зголосив поправки, але їх не приняли з огляду на спротив референта.

Пос. Гринь Тершаковець підкреслив, що законопроект звернений виключно проти українців, бо на основі цього закону можна буде відобрати українським селянам землю від 1919. р., що її вони купили від кольоністів. Тому цей закон витворить трагічне положення для українського населення. В Галичині нема місця для кольоністів. Населення голодує цілий рік. Українське населення, що живе від віків на цій землі, має право до землі, що її будуть парцелювати. Якщо цей закон увійде в життя викличе велику розпуку. Нужда на українських землях, що ввійшла вже у приповідку, дійсно жахлива. Ця нужда поглиблюється далі і тому Українська Парляментарна Ре-

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 6.

МИХАЙЛО АЛЕКСАНДРОВИЧ. 1

КУКУРУДЗЯНКА.

Коли мене щасливо звільнили з тюрми в Камянці Подільськім в році 1921, змобілізували мене „товариші". Закликавши до чека, переказали мені заняти посаду начальника одного господарського відділу.

Хоч як просився я, що після тифу не можу працювати і що на господарських справах не знаюся, то нічого не помогло. „А то пайдьош щоб — мовляв — „не було контрреволюції".

Так став я большевицьким урядовцем.

Під моєю управою були колишні поміщицькі чехи, сади, „зразкові ферми", робітничі артілі.

Однак „товариші" не довіряли мені, бо ввесь час сидів коло мене та їздив зі мною і контролював кожний мій наказ призначений комуніст, щоб — мовляв — не було контрреволюції".

По кількох місяцях праці виїхав я з оцим „товаришем" на контролю „артілей" у каменецькій окрузі.

В часі тої контролі мій „товариш" арештував наліво і направо тих артільщиків за саботаж, а були це крайні бідаки. Брав від жидів величезні хабарі, покриваючи їх зловживаннями, при чому був усе п'яний як ніч. По кількатижневім скитанні по тих артілях, вибралися ми в околиці Збруча, — знані мені ще з часів передвоєнних.

Вкінці, коли наблизилися ми до містечка над Збручем, а по протилежній стороні була місцевість, де я мешкав, почав я хвилюватися, бо боявся зрадитись перед „товаришом" а з другого боку тягнули мене рідні сторони. Перед очима переходили рівні картини з минулого — з днів мої і громадянського життя. Зі зворушенням я пригадав собі події з 1-го листопада 1918 року, відтак 3-го листопада того самого року, коли громадянство повіту на Ринку в місті К. складало передізною присягу на вірність нашій державі.

Побачивши розбитий міст на Збручі, пригадав я собі, коли-то в останнє перейшов його, як також і те, коли „Стрільці ріку Збруч переходили".

Ідучи попри Збруч, пізнаю знайомих з другого боку, а між іншими також і свою сестричку. Тоді я не видержав уже і закликав її поіменно. Сестра не пізнала мене, а щойно почувши мій голос, затрівожилась і малощо в воду не впала. Відтак побігла до дому дати знати матері. Старушка-мати ще більше затрівожилась тою вісткою, бо вже давно плакала за мною як неживим, почала бігти в сторону Збруча, падаючи зі зворушення кілька разів.

Важко стало на души. Я бачив свою маму і сестру, а не міг з ними ні словечком розмовитись. Так близько був коло них, а так далеко!

Боявся наразити матір і родину на прикрощі, з другої сторони мій „товариш" заказав мені зближатися до ріки.

З великим жалем відійшов я, завдаючи ще більшого болю своїй рідні.

Вертаючись з контролі по артілях і фармах до Камянця, задержався я в Андріевці у знайомого. Тут прийшло до одної трансакції з господарем і „товаришем". Ця пригода відграла важну ролю в моїм житті та врятувала мене майже від смерти.Оба вони умовилися так,що „товариш" мав доставити господареві в заміну за збіжжя будівельний матеріял. В тій цілі вибрався господар з нами до Камянця Подільського. А тому, що „товариш" мешкав на „Довжку",то ми оминули „Підзамче", де як пізніше показалося стояли „товариші" і „чекісти", які мали мене арештувати. „Товариш" обманув господаря і не дав йому матеріялу, тому мусів він їхати зі мною до Камянця до міста. Ми оминали всі застави поставлені поза містом.

На „новім пляні" помітив я рух вістових, населення стривожене крилося по хатах. Здивувало мене, що знайомі побачивши мене, втікали переляканi, причім деякі давали мені якісь таємничі знаки. Тоді осторожно їхав я вже до своєї „кватири". Одначе недалеко тої кватири почув я за собою голос „Товаришу начальник заждіть".
— Це бігла урядничка з мого відділу, свідома громадянка.

— Як ви приїхали сюди? — стривожено спитала.

— Утікайте негайно — переказала. За вами розіслали телеграму,щоб вас зараз таки арештувати і розстріляти на місці.

Розпитавшись докладніше, що це за небезпека, і почувши, що мене підозрівають за звязок з отаманом Тютюнником, — який у часі моєї „контролі" перейшов Збруч і підняв повстання в околиці Камянця, я зрозумів повагу хвилини.

Я завернув з дороги не доїжджаючи до своєї кватири, де як я довідався сидів і чекав на мене „чекіст". Я заїхав до одної приятельки, яка вже раз визволила мене з більшовицької тюрми і спасла від смерти. І цим разом подбала вона, щоб я не попала в руки „товаришів", а довідавшись, що мені загрожує, порозставляла знайомих по ріжних дорогах перед Камянцем, щоб попередити мене про небезпеку. Та я щасливим збігом обставин через заміну збіжжя оминув ті застави „товаришів".

Свого „сватка", який приїхав зі мною, замкнув я в кімнаті, щоб не зрадив мене, а коні я задержав для утечі.

(Докінчення буде)

презентація не буде могти взяти на себе відповідальности.

З черги пос. І. Завадикут заявив, що більшість соймових послів кермується щодо цього законопроєкту політичними мотивами і в таких умовинах нема ніякого змислу зголошувати поправки. Ніодин з українських послів не може голосувати за проєктом закону, що передбачує кольонізацію. Одначе якщо хочете виключити українське населення від парцеляції, майте відвагу перевести це окремим законом. Коли на Познанщині діяла відома німецька кольонізаційна комісія (голос з лавок польських послів: Що за порівнання.) поляки висилали телеграми до цісаря Вільгельма. Коли симпатії були за покривдженим польським народом, тоді повстав відомий віз Джимали. Не саджайте нас на віз Джимали, бо така дефіляда в обличчі комунізму не лежить ні в інтересі українців ні поляків. Крайня пора скінчити з подібними експериментамми. Мешкаємо суцільною 6-ти міліоновою масою на сході Польщі, над кордонами. Цього не змінить ніякий закон і з цим фактом слід числитися.

(Голос з лави польських послів: Не страште нас ні не грозіть.) Пос. Заваликут: Це не погроза, але страх перед наслідками, що їх можуть принести вони українському населенню і Польщі.

Пос. З. Пеленський поставив внесок, щоб відкинути цей закон. Одначе тому, що сойм прийме таки цей законопроєкт, промовець сподіється, що сенат спокійно розгляне цю справу і тоді закон ще раз вернеться до сойму. Мін. Понятовський полемізував з українськими послами та вияснював, що метою цього законопроєкту обмежити теперішнього власника землі, щоб її не продавав у майбутньому. Уряд годиться на поправки українських послів, що теперішнього власника не можна усунути з його землі, щоб привернути власність того парцелянта, що продав свій наділ з парцеляції перед кількома роками.

В голосуванні сойм приняв законопроєкт у другому читанні з двома поправками пос. Кшечуновича.

Вкінці сойм приняв ще кілька законопроєктів. Останній законопроєкт про збірні договори праці стягнули за згодою предсідника комісії.

Слід теж згадати, що буджетова комісія сойму приняла в пятницю поправку сенату до новелі до розпорядку президента про господарку в державних лісах.

В обороні рідної землі.

ДРОГОБИЧЧИНА.

В листопаді м. р. відбулося протестаційне віче в земельній справі в Підбужі та в Дрогобичі.

Віче в Мединичах.

24. січня ц. р. відбулося в Мединичах протестаційне віче в земельній справі при участи коло сотні людей. Вічем проводили д-р Іван Мартинюк, місцевий адвокат і господар Мих. Куліш, а реферував д-р Степан Витвицький. Віче ухвалило відповідні протестаційні резолюції, які рішено вислати до Президії Ради Міністрів та до Воєвідства.

Віче в Ріпчицях.

24. січня ц. р. відбулося в Ріпчицях протикольонізаційне віче при участи громад: Ріпчиці, Опарів і Довге. Присутніх коло 300 осіб. Проводив вічем о. Малецький, парох з Ріпчиць та господар Іван Оседчук. Реферував земельну справу б. посол Антін Максимович з Дрогобича. Віче ухвалило відомі протикольонізаційні резолюції, які вислано до Президії Ради Міністрів і до Воєвідства. Відспіванням національного гимну покінчено наради.

Віче в земельній справі у Комарні.

25. січня ц. р. відбулося в Комарні протикольонізаційне віче, в якому взяло участь поверх 300 громадян з усіх громад Комарянщини. Вічем проводив о. Степан Качмар і Михайло Федик, солтис з Кліцка. Земельну справу реферував на вічу пос. д-р Степан Витвицький. Ухвалено протестаційні резолюції, які рішено вислати до Президії Ради Міністрів і до Воєвідства. Національним гимном покінчено наради.

Віче в земельній справі в Гаях Нижних.

31. січня ц. р. відбулося в Гаях Нижних дрогобицького повіту протикольонізаційне віче при участи 200 громадян. Вічем проводив місцевий господар Андрій Пиль, а секретарював Василь Бойко. Реферт про земельну реформу та проєктовану кольонізацію виголосив пос. д-р Степан Витвицький. Наради тривали 4 години. Віче ухвалило протикольонізаційні резолюції, які рішено вислати до Президії Ради Міністрів та до Воєвідства. Відспіванням національного гимну покінчено наради.

—o—

Комунікат Ради „Топіж-у“.

У звязку з закидом літературного характеру, що появився в „Українських Вістях“ за підписом п. Вол. Дзіся на книжку п. інж. Петра Франка „Від Стрипи до Дамаску“ — вніс п. інж. Петро Франко письмо до Т-ва з просьбою розглянути цю справу.

Рада Т-ва на засіданні 23. II. 1937. вирішила:

Ні п. інж. Петро Франко, ні п. Вол. Дзісь не є членами Т-ва і тому Т-во не буде розглядати їхнього спору. П. інж. Петро Франко може попросити двох членів Т-ва для фахового розгляду зробленого йому закиду.

Львів, 26. II. 1937.

За Раду Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка:
Роман Купчинський, голова.

15-ліття Українського Пласту на Підкарпатській Руси.

В днях 20. і 21. ц. м. святковано в Ужгороді 15-ліття Українського Пласту.

Першого дня вже в 17. год. саля Т-ва „Просвіта“ наповнилася молодю і старшим громадянством. Явився теж голова „Просвіти“ д-р Ю. Бращайко, Пластова Команда, професори і навіть кількох молодих жандармів, що вийшли вже з рядів тутешнього населення. В програму цього вечора вставлено прощання одного з найпопулярніших громадян, а саме учителя народніх танців інж. Кістя, який вже другого дня відїхав до Америки. Інж. Кість загально знаний не лише серед молоді, але й серед усього як українського, так і чеського громадянства, своїми мистецькими виступами з народніми танцями на всяких народніх і державних святах, також поза межами Підкарпатської Руси. На щиру прощальну промову письменника Гренджі-Донського і після відспівання „Многая літа“ подякував інж. Кість зворушливими словами, після чого виведено кілька точок народніх танців, а відтак товариська забава протягнулась до півночі.

Другого дня відбулася **святочна академія** з рефератом проф. д-ра В. Бирчака. До заложення Пласту причинився багато покійний проф. О. Вахнянин та письменник Черкасенко, що зложив пластовий гимн та написав деякі песи для вжитку пластунів. Пластовий хор під орудою знаної проф. Щуровської-Росіневичевої і хор учительської семинарії під орудою інж. Петрівського нагородили приявні заслуженими оплесками. По музичних точках і дуже темпераментній деклямації та по мистецьки виведених танцях закінчилося свято врученням памятних адрес за заслуги п-ні Росіневичевій і п. Біличенкові.

Яр. Олексенко.

Новий народній комісар.

Центральний виконавчий комітет СССР заіменував народнім комісарем важкого промислу **Межлаука**, що досі був заступником голови ради народніх комісарів і головою ґосплану. Головою ґосплану іменували Смірнова, дотеперішнього заступника Межлаука, як голови ґосплану.

Не рішено ще, хто має увійти по Орджонікідзе до політбюра.

Успіхи „Просвіти“ — це успіхи на всіх ділянках народнього життя. Занепад освітніх змагань потягає за собою занепад усього нашого доробку. Тож спішім із жертвами на „Дар Просвіті“!

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ 14

Українські політики

1907—1914. р. р.

ВОЛОДИМИР СІНГАЛЕВИЧ.

Бувший суддя, що при других виборах із загального голосування в 1911. р. вийшов послом до Палати Послів Державної Ради у Відні.

Тоді наступала на Галичину дуже завзято російська національно-релігійна і політична пропаганда. Мета тої пропаганди була вже ясна: провокаційним насаджуванням російських агенд творити назверх оману, що нібито йдуть переслідування „російської нації“ і таким робом давати притоку до експанзії Росії по Карпати. Це була навія хмар до війни між Росією й Австрією.

Зокрема посол Стахович з російської Думи обїздив з о. Маркилом Раставецьким села Королуж і Хишевичі; о. Сандович відправляв православні богослуження у Грабі коло Ясла, а о. Гудима закладав „молитвенний дом“ у Залучі коло Снятина.

Отсі події прослідив посол Володимир Сінгалевич і 7. грудня 1911. р. вніс інтерпеляцію в Палаті Послів, щоби звернути увагу центрального уряду у Відні на те, що діється в краю, щоб опісля не було посуджувань українського народу, що він закажений московським боляком. Наслідком цього галицький намісник **Бобжинський** скинув маску давнього краєвого уряду в Галичині, що підсичував русофілів, та став запечатувати молитвенні доми російської пропаганди...

З початком 1912. р. робило Коло Польське у Відні заходи, щоб Палата Послів чим скоріш полагодила предложення про **будову водних доріг** (каналів). Тоді всепольські шовіністи промисловці відразу піднесли плян, щоб польські робітники займили цілу сітку будови каналів і пішли навалою із заходу на схід. Наша Парляментарна Репрезентація побачила, що з будови каналів хочуть поляки зробити політичну акцію проти українців і з цієї причини вона постановила вести **обструкцію** проти водних доріг. У цій обструкційній дебаті промовляв посол **Сінгалевич** і поставив був формальний внесок, щоби справу водних доріг усунути з порядку нарад. У міжчасі наша парляментарна президія переговорювала з президентом міністрів графом Штірком, щоб перепинити намічену будову каналів.

Відтак підніс був посол **Сінгалевич** у Палаті Послів у Відні, що польські військові організації, як „Бартошові дружини“ і стрілецькі формації мають підтримку державних чинників, а українські стрілецькі товариства стрічають перепони, яких не бувало...

Володимир Сінгалевич вийшов послом з нових виборів до Галицького Сойму в 1913. р. і в цьому Соймі в дні 14. лютого 1914. р., по довгих переговорах і заходах переведено компромісом **реформу краєвого статуту і виборчої ординації до Галицького Сойму.** Новий Сойм мав складатися з 228 членів, у чому був уже вчислений ректор українського університету. Разом українських членів Сойму визначено 62. Отсе була угода на галицькій території із забезпеченням наших виборчих округ, з національним катастром, як також із застереженим вибором українських членів Краєвого Виділу, соймових комісій і краєвих установ — нашою соймовою репрезентацією.

З приводу приняття цієї соймової виборчої реформи несподівано видали наші соймові посли **Сінгалевич, Ваньо, Старух і Кохановський „протест руської опозиції“.** В цьому протесті-летючці сказали вони, що клюбова солідарність не дозволила їм поборювати в соймовій палаті дотичний законопроєкт, прийнятий ухвалою більшости Українського Клюбу, і тому їм лишилась дорога протесту на вічні часи проти обмежень прав нашої нації на нашій споконвічній землі. Протест цей закінчили вони висказом, що наш нарід не спічне в боротьбі, поки не вибоpe собі тут національно-територіяльної автономії.

Це причинок до зображення політичних думок наших українських політиків у живому періоді наших визвольних змагань: правого крила тимчасових компромісів, щоб іти вище, і лівого крила принципової опозиції.

(Далі буде.)

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД.

В горячковому темпі зброєнь.

З небувалою досі пильністю готовляться всі держави до майбутнього зудару. Створена мобілізаційними промислами конюнктура вичерпує не тільки запаси сирівців і півфабрикатів (напр. металі стають усе більше рідкою ціною на міжнародньому ринку), але навіть фахові людські контингенти. На ринку праці витворився такий парадокс, що при безробітті міліонів, багато галузей промислу починає відчувати... брак людей. Очевидно йде тут про кваліфіковані сили. Навіть у такій Чехословаччині фабрики заздалегідь анґажують учнів промислових шкіл з тим, що негайно по скінченій науці мають абсольвенти приняти в них працю...

На днях уся преса помістила інформації за потисвим числом органу англійських банків „Банкир" про несамовиті розміри зброєння Німеччини. Коли можна вірити дослідникам розросту военного німецького механізму, то видатки на зброєння Німеччини представляються у міліонах марок ось так: рік 1933/4 — 3, р. 1934/5 — 5.5, р. 1935/6 — 10, р. 1936/7 — 12.6. За 4 роки дає це в сумі просто неймовірну суму 31.1 міліярдів марок. На такі видатки дозволяє Німеччині подивугідна винахідчивість у царині фінансів, яку світ слушно подивляє. Є це **кредитова інфляція**. Орудують нею німці так зручно, що господарство назагал не проявляє відємних сторінок такої інфляції.

Очевидно, що конюнктура, яка заіснувала тепер у світі, величезний зріст продукції та оборотів, не є продуктом німецьких зброєнь. Зброяться **всі держави**, особливо завзято роблять це великодержави. **Велика Британія**, яка після війни досить совісно здемобілізувалась, стоїть від недавна під знаком горячкового зброєння. Чемберлен домагається повновластей на затягнення кредиту в сумі **400 міліонів фунтів стерлінгів** (себто около 10.5 міліярда золотих) на доброєння армії і фльоти. Треба зазначити, що досі Англія покривала свої військові потреби буджетовими засобами. Недаром домагання Чемберлена сколихнуло громадянською думкою не тільки Англії, але і всього світу. Розбудова военних сил такими великими засобами вказує на те, що Англія передбачує конечність змірити свої сили з ворогами в обороні престижу і цілости імперії. Як відомо — капітуляція в абісинській справі була для В. Британії принизлива. Ця капітуляція виявила, що Англія не вірила занадто в силу своїх середньо-морських баз. Щоправда — вона їх уже зміцнила (Мальта, Єгипет), але тимчасом з Риму зарисувалась політична вісь, що проходить через Берлін і кінчиться у Токіо. Це ще більше насторожило Льондон і приспішило темпо зброєнь, що його дехто вважає швидшим від темпа Німеччини.

Не відстає у зброєннях теж **Японія**. Як подає большевицький публіцист М. Максімов — военні видатки Японії постійно ростуть. І так у 1933 р. були вони 820 міл. єн, у 1935 р. — 1.022 міл., у 1936 р. — 1.059 міл., а на рік 1937. преліміновані в висоті 1.500 міліонів. Слабою сторінкою японського зброєння є брак военних сирівців: руди, бавовни, нафти, металів, тощо. Все те вона мусить купувати закордоном. Як заявляє Максімов — модернізацію военного промислу (особливо хемічного, машинового, автомобільного, літакового і металюргії) переводять японці з великим успіхом і поспіхом, при чому користуються численними патентами, які їм відступили німці.

Питання, що його ставлять англійські економісти: що буде, коли заломиться зброєнева конюнктура? — стає в усю височінь. Та покищо димляться всі фабричні комини, невпинно працюють машини, меншає цифра безробітних, а високоцінними сирівцями стають відпадки на міських смітниках...

Н—вич

—o—

Томас обговорив питання прохарчування, сировини, праці, господарської ініціятиви, тощо, і покінчив підкреслюючи поважний характер модерних господарських воєн.

При цій нагоді згадаємо теж промову італійського міністра фінансів **Таон ді Ревель**, виголошену перед тижнем на зборах Союзу італ. акц. товариств. З особливим натиском заявив він, що **господарство мусить бути зовсім достосоване до вимог і потреб політики.**

РЕКОРДОВІ ЦИФРИ В ПРОДУКЦІЇ ЗОЛОТА. — ВЕЛИКІ ОСЯГИ СССР.

Після того, коли Трансваль подав свої продукційні цифри за рік 1936, оголосила міродайна Юніон Корпорейшен Лімітед у Льондоні перші підсумки світової продукції золота в минулому році. Вони ось-такі: вся світова продукція в 1936 р. винесла приблизно 35 міліонів унцій, себто на 4,016.000 більше ніж в р. 1935, у якому вперше переступлено 30 міліонів. Особливо цікавий зріст продукції золота виказує СССР: в 1934 р. — 4.26 міл. унцій, в 1935 — 5,65, а в 1936 — 7.35. До року 1932-го не мали Совіти навіть 2 міл. унцій у продукції свого золота і тоді стояли на 4-му місці серед продуцентів золота. Від р. 1934 займає СССР друге місце на світі. Тепер мріють большевики чи точніше начальник цілого золотого господарства СССР — Серебровський (колишній „чудодійник" у радянському нафтовому промислі) про те, щоб осягнути 10 міл. унцій річно і ставнути попереду всіх продуцентів. Отож починаються перегони з південною Африкою.

—o—

З нашої кооперації.

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА ФІЛЬМА.

Кінова фільма стала вже не тільки розривкою, але служить чимраз більше науці та пропаганді. Світова кооперація також щораз більше послугується кіновою фільмою для пропаганди своїх ідей. Так напр. по селах Чехословаччини відбулося в 1936 р. 285 кінових вистав кооперативних пропагандових фільм. Ці фільми оглянуло 46.000 людей. У фільмах було 1858 кооперативних сценок, звукових та інших, на 760.000 метрів фільмової ленти. Маючи на увазі кооперативну пропаганду, Р.С.У.К. при співучасти усіх централь задумав також накрутити українську кооперативну фільму, в якій булаб зображена праця і успіхи української кооперації. Сценар фільми вже виготовлений. Праці біля накручування фільми зачнуться з весною п. р., так що в 1938 р. фільма повинна бути готова. Фільма обчислена на яких 1000 м., себто на приблизно півтора години висвітлювання.

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАЦІЯ НА ЗИМОВУ ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

Воєводи: львівський, станиславівський і тернопільський зложили подяку українській кооперації на руки РСУК, за датки зложені на допомогу безробітним. Загальна сума пожертв зібраних в „Центробанку" до кінця грудня м. р., яку переслано „Комітетам Зимової Допомоги Безробітним", цих трьох воєвідств виносить 3.800 зол. (львівське воєв. — 2.000 зол., тернопільське — 1.300 зол., станиславівське — 500 зол.).

КООПЕРАТИВНІ ПРАЦІВНИКИ ОБЕЗПЕЧУЮТЬСЯ НА ЖИТТЯ В „КАРПАТІЇ".

Ревіз. Союз Українських Кооператив веде від року акцію, щоби працівники кооператив забезпечувалися на життя у нашім обезпеченевім Т-ві „Карпатія". Маючи це на увазі РСУК зробив відповідну умову з цим Товариством і осягнув догідні умовини обезпечевих премій. У висліді цієї акції до 31. грудня м. р. викупили кооперативні працівники 149 поліс на загальну квоту обезпеченого капіталу 185.150 зол. На 13.000 працівників, занятих у кооперації це небагато, але все таки добрий початок.

Найбільше обезпечень припадає на рогатинську округу (64), а потім на стрийську (23). Поза цим у чортківській окрузі зібрано 7 обезпечень; у золочівській 4; в перемиській 5; у калуській, бучацькій і тернопільській по 4; в сокальській, підгаєцькій, скалатській, борщівській та львівській по 2; в теребовельській і турчанській по 1 обезпеченню. З „Центробанку" вплинуло 3 обезпечення, а від „Маслосоюзу" 17.

ЯК РОЗВИВАЄТЬСЯ ҐАЛЯНТЕРІЙНА КООПЕРАТИВА „БАЗАР" У ЛЬВОВІ.

Про нашу одинокy ґалянтерійну кооперативу „Базар" у Львові, яка має свою крамницю при вул. Руській, писали ми вже кілька разів. З останніх її успіхів доводиться згадати, що число її членів зросло вже з кінцем 1936 р. до 323. В тім було 254 службовців львівських українських установ, 8 правних осіб, а решта вільних станів, ремісників і т. п. Як бачимо „Базар" є виключно організацією службовецького середовища. Видно інші звання є тяжкі до зорганізування. Кооператива „Базар" закінчила свій перший біланс на 31. XII. 1936 р. з надвишкою 1.427 зол. Оборотові фонди а з тим і вибір у крамниці кооперативи щораз то побільшуються. Товари можуть вже задовольнити і найвибагливішу клієнтелю.

РУХ ЧЛЕНІВ В Р.С.У.К.

Дирекція Р.С.У.К. приняла на своїм засіданні 22. І. ц. м. 8 кооператив у члени РСУК, а на засіданні 15. І. ц. р. видала згоду на зареєстрування у суді 3 нових кооператив.

В. Л.

Стахановщина і тейльоризм.

(ВУНІ) У цім викладі, що відбувся 22. січня ц. р. в „Українському Науковому Інституті" в Берліні, подав доцент інж. Р. Димінський розбір **економічної суті стахановського руху**, опираючись на багатім радянськім матеріялі та на теорії раціоналізації. Мета досягти вищу продуктивність завдяки уліпшенню самої виконавчої праці, спільна стаханівщині та початкам американської раціоналізації;в подробицях є теж чимало схожостей. Але не володіючи кращими сторінками Тейльорівської системи, радянські способи визначаються саме тими її **хибами, на які все завзято вдаряла соціялістична критика.** Отже: интенсифікація, ставка на найсильніших, перенапруження пересічних робітників, підвищування технічних норм і знижування акордових ставок, розєднаність між робітництвом, тощо. Не кермований інженерами та економістами стахановський рух є стихійним явищем не як вибух охоти до праці внаслідок поліпшених умов життя, як це твердять більшовицькі верхи, тільки як **єдина можливість вибитись з нужди** за ціну більшої працездатности — можливість дана з хвилиною, коли непродуктивність і втратність радянської промисловости приневолила уряд зовсім не-соціялістичний принцип рівної платні та колективних її форм заступити індивідуальними акордами, залежними від працездатности одиниці.

—o—

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

„ГОСПОДАРСЬКІ ВІДНОСИНИ НА ГУЦУЛЬЩИНІ".

Під таким заголовком помістив у „Льовскім Дзєннику Народовім" Д. Чвуйдак довгий допис із Ворохти. Представивши „примітивну господарку" гуцулів, автор спиняється над господарськими можливостями, при чому оперує здебільша загальниками, відомими кожному, хто посидів хочби кілька днів у Жабю чи його околиці. З цікавіших інформацій слід згадати те, що автор пише про гуцульського коня, якого залюбки купує військо до возіння скорострілів і яким навіть закордон цікавиться (Англія і Греція). Платить за гуцульського коня тепер 600—900 зол. Згадавши манґан, земний газ, вік та додумуючись імовірного істнування нафти, переходить автор до годівлі овець, до недбайливости гуцулів про стан полонин і розписується над діяльністю Т-ва Приятелів Гуцульщини, яке дало почин до оснування високогірської сіль.-господарської школи в Жабю. Жиди немилосердно визискували гуцулів — пише п. Чвуйдак. Тепер державні тартаки дають заробітки. Добрі джерела доходу — це малини, гриби, лікувальні зела, експорт сира і бриндзі. Положення на Гуцульщині кращає. „Повставають уже польські кооперативи", гуцули зачинають оминати жида, доміркувуючись, що він його опукує.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ПИТАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ НАПРЯМНИХ У ПРОГРАМІ ПОЛК. КОЦА.

У проголошеній декларації полк. Коца є багато місць, у яких накреслені засади господарської політики Польщі. Не можна сказати, щоби ці засади були виразно означені, бо декларація містить властичну у практичній інтерпретації формулу про **обмеження ролі приватної ініціятиви і прив. капіталу** там, „де допускається нарушення рівноваги суспільних інтересів або зубожіння національного майна". Не знати теж, як у практиці представлятиметься **„спільний стіл"**, до якого мають засідати працедавці і працівники. Це запозичення основ „корпоративної економії" може мати теж ширші або вужчі межі. Зате третій засадничий пункт у господарській частині декларації полк. Коца, в якому заповіджений закон про обмеження поділу ґрунтів, можна собі ясно представити. Ця справа була раніше широко дискутована в польській пресі і в суті скриває одинокe гальмо дальшого загрозливого роздроблювання ґрунтів.

СВІТОВА ХРОНІКА

ПОЛІТИКА, ВІЙНА І ГОСПОДАРСТВО.

У Німецькому Світово-господарському Товаристві виголосив на днях реферат шеф штабу для „оборонного господарства" **Томас.** Темою реферату було: **ведення війни і господарство в історії.** Томас заперечив нібито щойно останні роки принесли тісний звязок між веденням війни і господарством. Також помилкова є думка, нібито поняття „тотальної війни" появилось щойно в наших днях. Історія вказує на те, що в усіх часах ведення війни було звязане з економікою. Це саме й вимагало, щоби провід мілітарний і провід господарський гармонізували з собою.

Тепер стратегія є рівнозначна з організацією і підготовою цілої нації до военних подій. У звязку з тим референт насвітлив завдання оборонности і завдання господарства. Синтеза цих завдань міститься у часі мира в **„оборонному господарстві"**, а в часі війни в **„военному господарстві"**.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Як живе Сталін?

По останніх московських процесах, що схвилювали опінію цілого культурного світу, в цілім Совітськім Союзі почали ще ревніше прославляти нового червоного царя — Сталіна. В пресі аж роїться від рабських гимнів у честь геніяльного вожда народів, батька світового пролетаріяту, ясного сонічка Сов. Союзу і т. д.

Цікаво, як живе цей „найулюбленіший, великий, геніяльний Сталін"?

Сталін замкнувся в Кремлі й дає тільки прикази: вистріляти всіх „комуністичних фашистів!" Ослівлене Г. П. У. послушно виконує всі його забаганки: як арештувати — то арештувати! як розстрілювати — то розстрілювати! Та рівночасно бачимо в цьому трагедію червоного царя Росії. Сталін стався вязнем Кремлю. Хоча жиє краще, ніж білі царі, хоча стережуть його скоростріли й найздібніші агенти Г. П. У., цілим світом для нього є Кремль.

Совітський диктатор — це найбільш стережена людина на світі. Лекше булоб зорґанізувати напад на „панцирку"-скарбницю Злучених Держав чи Англії, ніж зближитись до Сталіна на віддаль револьверового стрілу.

Льондонські часописи пишуть, що Сталіна стереже окремий відділ найвірніших і досвідчених вояків удень і вночі, а спеціяльний, скомплікований механізм остерігає негайно, якщо хто наближується до диктатора.

Довкола сталінових кімнат проведено електричні проводи з величезною силою струму. Смільчакові, що поважився б туди дістатись, грозить смерть. Двері отвираються і замикаються при помочі контактів, получених з бюрком Сталіна.

Мешкає червоний сатрап у 6 кімнатах і дуже рідко покидає їх. Давно можна було побачити на вулицях Москви Сталінове авто, а товпа витала сильветку диктатора вигуками. Та сьогодні покидає кремлівську твердиню 9 однакових Роль-Ройсів. Шиби всіх лімузин заслонені. Ніхто не знає, в котрому авті сидить Сталін. Ту караванну попереджують і замикають панцирні самоходи.

Сталін стався для народу невидний.

Зате для Сталіна влаштовують балетові вистави у Кремлі. Диктатор приглядається балетові в окруженні найближчих приятелів і... відділу чекістів з крісами.

В останньому часі Сталін виглядає на дуже вичерпаного нервово. Підчас гри в шахи, улюбленої розривки, не виграє вже з Кагановичем.

Вязень своєї влади не бере до уст ніякої страви без переведення хемічної аналізи. Шефом кухні Сталіна є його приятель з дитячих літ.

Так виглядає життя Сталіна, над яким висить тінь — жаху і непевности.

Найкращі винахідники — дилетанти.

З вісьмох епохальних винаходів для розвитку залізниці ніодного не зробив залізничник, ні залізничий інжинір. Морзе винахідник телеграфу був артистом. Пульман винахідник спальних вагонів, був будівельним підприємцем. Женей винахідник автоматичної лучби вагонів був субєктом у кольоніяльній крамниці. Автоматичну систему бльокової сиґналізації винайшов власник ткальні Тома Галь, який покинув на старість своє підприємство. Вестінгуз, який винайшов повітряні гамульці і здобув собі світову славу, був саме тоді, коли зробив свій винахід, 23-літнім столярем. Получення — проходи між вагонами т. зв. „гармонії" винайшов лікар. Перша електрична льокомотива є помислом М. Г. Фармера, учителя з професії.

Кетерінґ, шеф відділу дослідів велитенської фірми Дженераль Моторс заявив, що „спеціяліст рідко коли може зробити винахід у своїй ділянці, бо на перешкоді стоїть йому вже сильно вироблений погляд на справу." Сам Кетерінґ спеціяліст від авт винайшов т. зв. „машину-гарячку", яку вживають до лікування запалення легенів в американських лічницях.

Прикований закоханий.

Гарольд Гулен із Ню Йорку закохався нещасливо. Освідчився панні Фльоренсії Херльбет, але вона дала йому гарбуза. Тоді закоханий прикував себе ланцюгом до рур центрального огрівання в сальоні своєї вибраної і заявив, що не розкується до смерти, або до цієї пори, поки міс Херльбет не змінить своїх почувань. Схвильована власниця лансіону відмовилась дати прикованому матерац, на якому міг би він спати. Та Гулен залишився щекілька днів на свому місці, читаючи журнали й часописи. Товариші приносили йому харчі й напитки.

Ціла історія покінчилась трагічно. Лежачи на долівці близько гарячих рур центрального огрівання, недалеко дверей, відки йшов холодний воздух, він перестудився і дістав запалення легенів. Заки покликали шлюсаря, який розкував ланцюги, закоханий був уже непритомний. Його перевезли до лічниці, де він помер не відзискуючи памяти. Закоханий дотримав слова.

1 розвід на 6 подруж — шлюб за 3 центи.

Як видно з останніх щойно оголошених статистичних даних у 1935 р. відбулося в Злучених Державах 1.327.000 вінчань. У тому самому році розвелось 218.000 пар, значить — на 6 подруж припадає 1 розвід. З яких причин розводяться люди в Америці? Якийсь добродій Юм з Кембрідж у стейті Месачузетс, домагався розводу тому, що його дружина ...постійно хотіла спати в черевиках. Одна дама розвелася зі своїм чоловіком тому, що він довго читав вечором у ліжку, тоді як вона хотіла спати. Інша знову жінка розсталася зі своїм чоловіком, бо він за голосно хропів і т. д. і т. д. Як відомо розводи в Америці незвичайно дешеві. В містечку Рено існує оригінальне звичаєве право, що незвичайно улекшує розвід. Туди зїзджаються з цілих З. Д. ріжні охотники ро розводу. Та Рено є теж прибіжищем новоженців. Можна там дістати шлюб за... 3 центи!

Піскові буревії в Америці.

В середущо-західних стейтах Америки розшалілися несамовиті піскові бурі. Така катастрофа навістила згадані стейти теж минулими роками (1935, 1936.), але цього року прибрала вона далеко жахливіші розміри.

Мешканці всіх теренів, загрожених цими пісковими бурями, одержали поручення не появлятися на вулицях без спеціяльних масок, що забезпечують перед піском. Крім цього влада взиває населення, щоби заслонювало вікна й двері своїх помешкань мокрими шматами. Днем і нічю горять лямпи на вулицях міст, бо так темно, що самоходи в білий день гублять дорогу на найбільше відомих вулицях.

На просторі багатьох квадратових миль завмерло зовсім публичне життя, завмер цілий рух в середущо-західних стейтах. Про розміри темряви, спричиненої тими пісками свідчить факт, що ані люди, ані звірята не розріжняють дня від ночі.

Ґіґантична автострада в Лібії.

В Лібії, кольонії новооснованого Мусолінієм „італійського цісарства", покінчили саме будову ґіґантичної автостради на просторі 2.000 км. Коштувало це 100 міліонів лірів. Автострада є одним із найкращих осягів італійської техніки. Будова цієї дороги вимагала величезного накладу праці, щоби побороти теренові труднощі. В 4.510.000 днях праці перекопали 4,000.000 м³ землі й зужили 20.000 будівельного матеріялу. До того робітники працювали в тяжких умовинах і часто мліли з недостачі води, що її спроваджували з віддалі 250 км. та це не вплинуло на скоре темпо праці. Великі труднощі були й тоді, коли будова дороги проходила теренами, покритими рухомими пісками. Інжиніри й робітники мусіли спільними зусиллям докінчити пляновану будову.

Автострада веде вздовж лібійського побережжя і має незвичайне господарське й стратеґічне значіння. Дальше іде дорога від кордонів Тунісу до кордонів Єгипту. Це дозволяє змотризованим частинам зорґанізувати скору оборону. Вибудовано 65 станиць, щоби на майбутнє мати добру базу для воєнних акцій.

Урочисте відкриття автостради плянують на половину березня. Має прибути сам Мусоліні, що відзначить багато робітників і інжинірів.

—o—

КРАМНИЦЯ БОЖОЇ ПОМОЧІ.

Місто Валер у стейті Тексасі має оригінальну крамницю, яка називається „крамниця Божої Помочі". Всі товари продають у тій крамниці виключно по фабричних цінах, без ніякої користи. Коло дверей є відповідний напис, що обяснює засаду продажі та інформує, що покупці можуть складати добровільно пожертви на вдержання крамниці і її власника. Та, на перший погляд, непрактична крамниця існує вже з доволі добрими успіхами 22 роки. Покупці вірять у чесність крамаря, що він справді не додає до цін ніякого зарібку і складають дрібні датки. Правда, деякі не дають нічого, зате інші дають більше, так, що власник крамниці має із тих добровільних датків зовсім добрі зарібки.

—o—

ВДОВИ, ЯКИХ МУЖІ ЖИВУТЬ.

Америка — це справді край дивоглядів. Тільки в голові американця можуть зродитися найбільше чудернацькі думки і тільки в Америці трапляються неймовірні історії. Таким дивоглядом є теж те, що в Америці живуть вдови, яких мужі ще живуть і то іноді в найкращому здоровлю.

У стейті Ню-Йорку істнує закон, який дозволяє жінок, яких мужів засуджено на більше, як 15 літ вязниці, проголосити на їх домагання вдовами. Таким чином жінки, що їх чоловіки відсиджують довгу кару користуються усіми правами. Вони можуть знову виходити замуж, користуватися майном „першого" мужа і т. д. Цей закон викликав дискусію у пресі, бо насуваються деякі сумніви щодо дітей.

—o—

ДИТИНА З ТРЬОМА ОЧИМА.

У шпиталі в Торові вродилася дитина, що має трое очей — третє посередині чола між двома нормальними. Лікарі думають, що дитина мала вродитися близнюком, бо має голову нібі зложену з двох голов.

—o—

МАТЕРІ, ЩО ЗІДАЮТЬ СВОЇХ ДІТЕЙ.

Недавно писали ми про білі плями на земній кулі — краї, що їх ще люди не прослідили. Зі звідомлень експедиції княжни Марії Бонапарте, яка перебувала кілька літ тому у середущій Австралії, довідуємось прецікаві подробиці про дике племя туземців. Це племя зовсім не знає слова „батько". Дикуни зовсім не зясовують собі справи, що таке порід. Дитина, що вродиться дикунці, є на їх думку втіленням одного із предків жінки. Мати любить і піклується тільки першою дитиною. Але дальших своїх дітей має мати право зїсти і рідко коли дикунка-мати не користується таким привілеем і відмовляється від такої лакоминки.

Не знають теж ті австралійські дикуни що таке „митися", „чиститись". Тих слів нема в їх мові.

Коли хтось занедужає, його закопують ще живого до землі „щоб він не мучився і не дошкулював іншим".

19-ЛІТНЯ ДІВЧИНА ЧЕРВОНИМ КАТОМ.

Португальські часописи розписуються про шестимісячне панування еспанських большевиків в Альмунекдо. Ціле місто переживало жахливий терор. Відділом міліціянтів керувала 19-літня дівчина Кармен Сенз. На її приказ міліціянти вбивали на право й на ліво, вишукуючи найріжнороднійші причини до терору. В одній домі повбивали еспанські чекісти цілу родину, бо знайшли в неї 5 мішків сочевиці. Кармен Сенз веліла відтяти ніс і вуха війтові а відтак повісити його. Власноручно розпорола шлунок 14-літній дівчині і випустила внутреності тільки тому, що та дівчина була сестріницею священика. На очах товпи людей і матері розбила голову 8-місячній дитині.

Протиукраїнські збори в Борщеві.

З ініціятиви польського повітового комітету порозуміння відбулись у Борщеві спеціяльні збори 13 польських організацій під проводом майора Войтовича. Збори радили над обороною „народових“ інтересів у парцеляційній акції. Тому, що в борщівськім повіті парцеляція матиме доволі велике насилення, повстане загроза, що **„багато просторів польської землі перейде в чужі руки“.** В оживленій дискусії представники польських організацій дали вислів своїм побоюванням за майбутнє польського „стану посядання“ на кордонах держави і однозгідно признали, що рішуче треба повести спільну акцію, щоб забезпечити польські національні інтереси у звязку з парцеляцією.

По рефераті віцепрезеса Т.Ш.Л. Вілинського (як бачимо діяльність польських культурно-освітніх діячів необмежена і не потребує вязатись статутами) ухвалено резолюцію, яка висказувала солідарність з аналогічною відозвою 74 польських львівських організацій. Резолюція ствердила, що влада повинна незвичайно дбайливо піклуватися борщівським повітом, що лежить на межі двох держав і що цілий запас землі, який залишився до парцеляції повинен перейти у польські руки. Беззмельні поляки повинні дістати дешевий кредит середноречинцевий на закуп землі, а **земельні власники під загрозою напятнування не повинні віддати ані пяди землі в чужі (обце) руки.**

——o——

Величавий похорон змагуна „України“ Т. Проця.

В пятницю 26. ц. м. вполудне відбувся похорон популярного змагуна гаківкової дружини „України“ Тадея Проця, який — як відомо, — втопився у середу 24. ц. м. підчас тренінгу на ставі „Францівка“ при вул. Листопада у Львові. Т. Проць був одним з найкращих змагунів і своєю тов. вдачею та іншими гарними прикметами зеднав собі любов і пошану всіх змагунів та прихильників гаківкового спорту.

Тому то на похорон Покійного прийшли маси народу і майже всі змагуни „України“ (понад 50 осіб), що чвірками та з вінком з красками „України“ відвели його на Янівський цвинтар. Похорони вели о. Бучацький та о. Ждан. Співав хор ради. Купчинського. Над могилою попрощав Покійного востаннє від С. Т-ва „Україна“ дир. Е. Чучман.

Еміґраційні справи.

ВИЇЗДІВ РОДИН ДО КАНАДИ В 1937 Р. ВЖЕ НЕ БУДЕ.

З огляду на те, що контингент родин, які могли виїхати в 1937 р. з капіталом до Канади вже вичерпаний, дальший запис бажаючих виїхати **припинено.** Родини, які не могли цього року виїхати, зможуть це зробити щойно в 1938 р., якщо своєчасно зголоситься до реєстрації.

НЕ ВІРТЕ В СВОБІДНУ ЕМІГРАЦІЮ ДО ФРАНЦІЇ.

Без уваги на осторогу по часописах, що свобідної еміграції до Франції нема, до Львова дальше прибувають з цілої громади наших селян, щоб реєструватися на виїзд. На днях прибуло до Львова понад 50 душ з одного села в кам'янецькому повіті, які розчаровані ще того самого дня вернулися з нічим. Де шукати причини тих непотрібних приїздів? В еміграційних сплітках, які ширяться по наших селах та в неправдивих вістках, які поширюють між малосвідомими звичайні баламути.

Ще раз остерігаємо перед непотрібними приїздами до Львова! Свобідної еміграції до Франції нема і не буде. В теперішню хвилину їхати можуть тільки ті, що дістали запотребування чи контракт праці. Без цього нема що й думати про еміграцію до Франції.

ПІД УВАГУ ТИМ, ЩО ДІСТАЛИ ДОЗВІЛ НА ВИЇЗД ДО КАНАДИ.

Кожний емігрант, що дістав в тім році дозвіл на виїзд до Канади, повинен безумовно заосмотритися в „Українсько-англійський самоучок для емігрантів“. Ціна разом з поштовою пересилкою 1.50 зол. Замовляти в Т-ві Опіки над Українськими Емігрантами, Львів, Вишневецьких 4. II.

За всіми еміграційними інформаціями звертатися листовно: **Еміграційний Дім у Львові,** вул. Вишневецьких 4.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІГРАНТІВ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Американський конзулят у Варшаві звертає увагу, що особи, які зголошуються з картами вступу (закликами до зголошення до Варшави) часто не мають виготовлених пашпортів. Всі інші документи, видані староством мають, тільки пашпорту ні. Такі особи наражуються на зайві кошти подорожі і вертаються з нічим. Опісля мусять вносити нове подання на карту вступу і тратять в цей спосіб 1—2 місяців часу.

Тому вказане є, щоб кожна особа, що вибирається до конзуляту з картою вступу передтим зголосилася до найближчого Відділу Еміграційного Синдикату, де дістане всі інформації і опінію, чи документи в порядку.

——o——

НОВИНКИ.

— **Перед Вечерницями „Червоної Калини“.** Гості, що приїхали на Вечерниці „Червоної Калини“, дістануть найдобірніші обіди і вечері, а після Вечерниць **традиційну чорну і білу каву** в ресторані **„QКО“** — Костюшка 3, поруч „Народньої Гостинниці“.

— **Виклад д-ра В. Залозецького** на тему: „Католицизм і консервативна ідея“ відбудеться в рамках Академічних Вечорів у Львові в неділю 28. ц. м. в год. 18. в салі „Української Бесіди“ (Рутовського 22.). Заповіджений „Метою“ виклад о. д-ра Маркевича Ч. С. В. Е. відбудеться в іншому речинці.

— **Хто бере участь у Вечорі „Молодої Музи?“** У цьому вечорі, що відбудеться 4-го березня у залі Театру Ріжнородностей візьмуть участь члени „Молодої Музи“ як гості та виконавці. Вечір буде присвячений головно творам членів „М. Музи“. Ці твори деклямуватимуть Л. Кривіцька та О. Луцький і буде їх співати Марія Сокіл. Крім поетичних творів виступлять із прозовими речами, своїми враженнями та споминами В. Щурат, П. Карманський, С. Чарнецький, імовірно В. Бірчак, який має приїхати з Ужгороду та М. Рудницький. У вокальній частині будуть композиції до поезій „Молодомузців“ — С. Людкевича теж члена цього гурта та нові композиції Б. Кудрика та А. Рудницького до поезій Б. Лепкого та С. Чарнецького. Співатиме хор „Сурма“ під орудою І. Охримовича. Після вечора відбудеться раут „Т-ва Письменників і Журналістів“. Білети у передпродажі в редакції „Діла“ та „Нового Часу“. Дохід із вечора призначений на підмогу для безробітних письменників.

— **Львівська філія Т-ва прихильників астрономії** повідомляє, що в суботу, 27. ц. м. в год. 18. в салі Інституту Геольогічного при вул. Длугоша 8. відбудеться відчит п. А. Опольського на тему: „Джерела промінювання звізд“. Вступ вільний. Гостям раді.

— **Перенесення.** Віцестаростою в Рудках став м-р Йосиф Тшнадель, перенесений з того самого становища в Сяноці.

— **Пошесть плямистого тифу** шириться в селах Сторонна і Більче дрогобицького повіту. Ствердили кілька випадків смерти. Справою занялася санітарно-адміністраційна влада.

— **Протижидівські ексцеси.** На механічному виділі львівської політехніки гурт ендецьких студентів пробував викинути студентів жидів із занятих місць у викладовій салі. Дійшло до бійки, в часі якої ранено студента Бронислава Грабеля.

— **Новий костел** мають будувати в Дашаві пов. Стрий. Місцева фірма Газоліна рішила достарчити будівельному комітетові 500 тисяч штук цегол. Населення Дашави в половині латинники, але говорять між собою по українськи.

— **Страйк гарбарських робітників** у Болехові пов. Долина скінчився. Робітники дістали підвишку платні від 7.5 до 17 прц.

— **За ОУН.** Перед судом присяглих у Стрию відбулася розправа проти Миколи Росолянки з Гірного стрийського повіту за належання до ОУН та вербування до цієї організації. Росолянку засудили на 2 роки вязниці та позбавлення прав на 8 літ.

— **Поділля в очах польського шовініста.** Появилася книжка Т. Кунцека п. з. „Пшеводнік по воєвудстве тарнопольскім“ з мапками та ілюстраціями. Автор описує цю українську територію в крайнє шовіністичний спосіб, натягаючи факти і фальшуючи дійсність.

— **Ошукував безробітних.** Львівська поліція арештувала Владислава Станкевича, власника бюра праці і мешканевої агенції при вул. Костюшка 22., який вимантив від ріжних осіб, що глядали праці 1.500 зол. Таких бюр у Львові багато.

— **Не вдалася штука.** Львівська поліція веде доходження у справі фальшивого грабункового нападу, що склався перед кількома днями. Два інкасенти міської електрівні Михайло Дутка і Владислав Рапак рішили ограбити електрівню й втяли неабияку штуку. При площі Домініканській увійшли до одного дому і тут Рапак у змові з Дутком покалічив його легко по голові, забрав від нього урядову торбу з 900 зол. і вийшов до міста. Тимчасом Дутко вибіг з камениці і почав кричати на поміч. Прохожі спровадили рятункове поготівля, яке відставило його до шпиталю. Одначе поліції видалося його оповідання про грабунок відразу підозріле і вона вислідила, що цілий грабунковий напад був сфінгований. Стверджено теж, що Влад. Рапак заніс торбу з грішми на вул. Жовківську і тут сховав у крамниці з печивом „Зярно“. Всі гроші знайшлися, а обох інкасентів арештовано. Показалося, що вони спроневірили були кількасот зол. на шкоду електрівні і тепер хотіли вкраденими грішми покрити давну втрату.

— **Крав американські листи.** В почтовім уряді на головному двірці у Львові пропадали від якогось часу американські листи. Поліція ствердила, що крадіжей допускався почтовий експедієнт Юліян Ґавел, при якому підчас ревізії знайшли два американські листи. Гавла арештували.

— **До Картуської Берези** вислала адміністраційна влада Авраама Штрейфайна з Холму і Йосифа Васильчука з Ісова холмського повіту.

— **Державну музичну нагороду** в сумі 5.000 зол. признано 25. ц. м. проф. Бол. Войтовичеві за заслуги в ділянці музичної культури в Польщі. Лавреат має 38 літ, є родом з Дунаєвець на совітському Поділлі, учився в Камянці і дався опісля пізнати не тільки як педагог, але й композитор, пініст і музичний діяч.

— **Нові поклади залізної руди на Волині.** В каміноломах біля села Повча дубенського повіту відкрили поклади залізної руди. Фаховці устійнюють тепер процентову скількість руди в землі та можливости експльоатації.

— **Грабунок перед виїздом до Америки?** Олена Седлярчук у Снятині мала перед кількома днями виїхати до Зл. Держав. Перед самим виїздом напали на її мешкання в ночі грабіжники. Один грабіжник заткав їй рот, вложивши їй руку аж у горло а його спільники перешукали мешкання і знайшли укриті у спідниці 1.500 зол. і 142 дол., які забрали.

— **Волинська хроніка.** Централя варшавського союзу купців організує по всіх волинських містах свої відділи, насилаючи туди польських купців. — В селі Птичі дубенського повіту перевернувся в рів військовий вантажний самохід із Бродів. Місцевий солтис скликав 30 людей на поміч. Один із селян, 30-літній Олекса Шеремета дістався підчас добування під самохід, який здавив його на смерть. — На полях між Свинюхами і Гніздичном кремянецького повіту знайшли тіло селянина Нестора Федини, що в часі останньої сніговиці, ідучи до Колодна, замерз у снігах. — У громадськім лісі біля Тумина горохівського повіту згинув 65-літній Гринь Іванчук, привалений стятим деревом.

— **Самогубство дефраўданта.** На залізній станції в Білій Підляській кинувся під потяг 30-літній Казимир Хоронжи, приватний урядовець з Пабяниць. Колеса перетяли його на дві половини. Показалось, що причиною самогубства було спроневірення. Він дістав від касієра фірми 1.210 зол., щоби заніс на почту, але гроші присвоїв собі.

— **Домашній промисл.** Білгорайські ситкарі, переважно українці, що виробляють сита з волосіння а також щітки, возять, як повідомляє польська преса свої вироби фірами до Варшави. Тут продають їх у торговельній галі.

— **Коли чоловік за молодий..** У Варшаві розігралася крівава трагедія в родині 26-літнього студента вищої торговельної школи, Леслава Козловського, що вистрілом з револьвера рішив покінчити зі своїм життям. Він оженився тому кілька літ з жінкою 10 літ від нього старшою, але їхнє пожиття не було щасливе. Серед безупинних суперечок вони себе покидали то назад верталась. Недавно вона знову покинула його і виїхала до Закопаного. Не могучи жити без жінки, за якою пропадав, Козловський рішив відобрати собі життя. Він пішов до жінчиної сестри, лишив для жінки 100 зол. і в брамі дому стрілив собі у голову. Його в безнадійному стані відставили до шпиталю.

— **Пожежа в бюрку.** В Познані арештували 20-літнього урядовця шкільної кураторії, Володимира Козакевича під закидом спроневірення. В його бюрку повстала нагло пожежа. Згасивши вогонь, Козакевич зголосився до свого начальника і заявив йому, що хтось підложив йому вогонь у шуфляді, наслідком чого згоріли цінні папери, що були під його опікою. Доходження устійнило, що Козакевич сам підпалив цінні папери, спроневіривши кілька облігацій інвестиційної позички і купонів національної позички загальної вартости 3.000 зол.

— **Куди переселять 6.000 безробітних?** Заверцє недалеко Ченстохови має 60 тис. населення,

що живе з „безробіття". Був намір — як пише „Кур. Пор." — зорганізувати еміграцію ремісників на східні „креси", але він не дав бажаних успіхів. Промисл Заверце віддавна неспинний і не можна дати їм роботи. Тепер повстав нелегкий плян переселити 6.000 безробітних разом з родинами до інших місцевостей. Експозитура фонду праці в Заверцю вже приступила до реєстрації тих що раді виїхати. Переселення має бути добровільне. Такий експеримент ще досі не був практикований. Цікаво лише, куди виселять цих безробітних. Чи знов не нам „на карк"?

— Як можна знищити чоловіка. Скарбовий уряд у Вильні піддав ревізії доходи б. презеса розвязаного литовського народнього комітету у Вильні Константина Сташиса (якого „Кур. Пор." порівнував недавно з Коновальцем, закидуючи йому, що роздавав гроші литовцям і литовським організаціям на Виленщині) і на підставі зібраних інформацій ствердив, що вимір податків від майна був невластивий. Тому скарбовий уряд виміряв Сташисові додатковий доходовий податок за пять минулих літ в загальній сумі 375,000 зол. Але на цім не кінець. Скарбовий уряд ще усталює — як пише „Кур. Пор." — висоту кари.

— Секвана вилляла. В Парижі від довшого часу падають дощі. Спричинили вони вилив Секвани та її допливів. Річну плавбу майже зовсім перервали. В домах, що лежать близько Секвани, пивниці залиті водою. Мусіли теж перервати роботи при мостах. Більш як 200 робітників стратило працю. На нижче положених вулицях працюють помпи й видобувають воду з пивниць. І в околицях Парижа вода заляла надбережні села. В кількох місцевостях навіть мусіли евакуувати мешканців з їхніх домів.

— Барва голяндського прапору. Голяндська королева вирішила на днях голяндську національну барву. Є їх три, а саме червоно-біло-синя. Так скінчився довголітній спір за прапор Голяндії. Багато голяндців бажало собі три барви: помаранчеву, білу і синю. Населення було за тим і вживало їх в часі національних свят.

— Ріжні вістки. Віденській „Ноє Фрає Прессе" відобрано дебіт у цілій Німеччині. — Підчас вправ над римським летовищем Чіямпіно впав військовий літак, причому згинули два пільоти. — Еспанські большевики знищили в Барсельоні 37 церков і зрівняли їх із землею

—o—

Із срібного екрану.

Репортаж із накрученої двомовної фільми.

Серед цілої повені густо-часто банальних фільм бувають нераз сюжети такі цікаві та оригінальні, що кіновиробництво заздалегідь уже рахуючи на незвичайний успіх, „реалізує" цю саму фільму в двох ба навіть у трьох версіях, при чому в кожній грають інакші актори. У Варшаві накручують саме тепер фільму „Пані з Відня", яка у польськім виданні має заголовок „Дипльоматична жінка". Фільму грають у польській та німецькій мові, при чому в німецькій версії виступають актори німці. Режисерує Карло Безе, творець „Паприки" із Францескою Ґаль та „Княжни чардаша" з Мартою Еґерт.

Подаємо за варшавським „Кіном" кілька цікавіших місць із репортажу, написаного в тому журналі з нагоди накручування цієї двомовної фільми:

Входите до ательє та маєте враження, що це якесь зачароване коло ріжноманітних червоних, зелених та синіх світел, які моргають до вас коліровими лямпками. Чуєте свисти та бурмотливі або пронизливі сигнали сирен. Крутитесь у цілому лябіринті таємних дверцят, позначених всіякими числами та світелками. Всюди бачите білі таблички із польським написом „Курити не вільно" та німецьким: „Rauchen verboten". Входите нарешті до самого студіо. Тут уже стверджуєте тишу, яка навіть підчас перерви видається вам неймовірною. Звертаєте увагу на велитенський квадрат світла. Це т. зв. „кандем", найновіший здобуток німецької кінотехніки: рефлектор, у якому сотні тисячів свічок прислонені матовим шклом. Крім цього великі лукові лямпи, т. зв. юпітери й більші або менші рефлектори творять у сумі просто денне світло. У глибині штучно декораційної кімнати ґурток постатей похилився над розложеними сторінками сценарія, наче старшини над пляном битви. Йдуть останні приготування до найближчої сцени. Між ними пізнати: Ядвиґу Кенда, Желіховську, Ґроссівну, Знича, Жабчинського, Кондрата та реж. Кравича. Нараз — біля знайомих понахарактеризовуваних облич польських акторів стоять такіж саміські їх двійники! Це відомі німецькі актори, які грають у німецькому „виданні", а саме: Бебі Ґрей, Ріхард Романовський, Рудольф Карль і режисер Карло Безе. При столику недалеко сидять Юрій Ліщинський та його німецький двійняк Георг Александер.

Нараз вриваються розмови, актори наче фігурки на шахівниці вертаються до своїх місць: це режисер Карло Безе дає свистільцем знак. Починаються знимки. Глядимо на т. зв. плян, себто місце, де зараз ітиме дія. Ще один знак і тиша, наче запах, розходиться по студіо.

Романовський (відомий із ролі Шопенового вчителя у німецькій фільмі про Шопена) отвирає якісь двері й каже до партнерки, Я. Кенди:

— Wie haben sie das gemacht, sie lassen ihren alten Direktor alleine!

— Ich wollte nicht — відповідає акторка.

Нараз знаменитий комік, відомий із фільми „Жайворонок" із Мартою Еґґерт, віденець Рудольф Карль, розмріявся — точно із сценарієм — та починає так жалісно плакати, що серце крається.

— Sie haben das am unpassendsten Orte gemacht — звертається до нього з докором Романовський.

Новий знак. Режисер Безе перериває знимки й заповідає з усміхом:

— Polnische Version!

Німецькі актори відходять. На „плян" входять Знич, Кондрат. Залишилась тільки Я. Кенда, яка грає водночас в обох версіях. Біля оператора стає тепер польський режисер. Актори займають ті самі місця:

— Якже ви це зробили, пані? Залишили свого старого директора самого! — каже Знич.

— Я не хотіла — відповідає скромно Я. Кенда, цим разом по польськи.

І знову в цьому місці плач. Цим разом зворушується Кондрат.

— Зробилиб ви це в менше відповідному місці — чуєте цей сам докір Знича.

Відтак дальший знак. Нові приготування до найближчої картини німецької версії. На плян входить режисер Карло Безе...

—o—

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": НЕ ЦІЛУЙ У КІНІ".

Весела американська комедія з Францом Ледерером і сестрою відомої Льоретти Юнґ, Роляид Юнґ. Молодий, пристійний актор малого театрику в Парижі йде до кіна з одною своєю знайомою і там через помилку сівши на инше місце цілує незнайому дівчину. В обороні зневаженої дівчини стають представниці якоїсь „Армії Спасення" і молодець мусить відповісти перед судом. Судова розправа повна гумору сатира на бюрократію. Уся комедія збудована тільки фальшиво на одному факті: що все це діється в Парижі, коли всі типи, звички та погляди суто американські, а не французькі.

КІНО „СТИЛЕВЕ": „СРІБНА ТОРПЕДА" І РЕВІЯ.

(ет.) Дирекція кінотеатру слушно жаліється, що ревієві актори не працюють над собою та кожного року приїзджають із Варшави з таким самим, старим уже, репертуаром. Ніяких нових кreацій, дотепів ні скетчів.

В останній ревії вибиваються співоче дуо Саба де Фоґт, Ю. Белявський та В. Моравська. У новому хорі ревелерсів „Седама" визначається незвичайно мельодійним тенором молодий українець Роман Хомицький.

На екрані йде емоційна фільма, яка ввесь час держить глядача у напруженні.

—o—

† Посмертні згадки.

Сидонія Ганасова, жінка пароха у Збоїсках під Львовом, по довгій і тяжкій недузі, принявши Найсвятіші Тайни, померла 25. лютого ц. р. в 36. р. життя. Похорон відбудеться 28. лютого ц. р. в год. 2. попол. у Збоїсках. В. Її П.!

—o—

Дописи.

ЗДОЛБУНІВЩИНА.

Філія Союзу Українок у селі Здовбиця уладила трьохнедільний куховарський курс для своїх членок. На курс записалося і скінчило 25 членок Союзу Українок і молодших і старших. На курсі викладала інструкторка з жіночого гуртка при „Сільському Господарі" в Луцьку. Дня 15. лютого ц. м. відбулося урочисте закриття і прощання інструкторки спільною вечерою, що її приладили курсантки. На святочнім закінченні курсу були присутні крім учасниць курсу голова централі Союзу Українок у Рівному п. Багринівська, д-р Р. Могильницький, члени С. Українок з Басового Кута Здолбунова й інші, які приїхали фірами і поїздом. У милій товариській гутірці та при спогадах епізодів з закінчення курсу непомітно минув швидко час. На закінчення здовбицький хор під орудою п. Бондарука відспівав кілька гарно виконаних українських пісень. Як цілість ця мила імпреза у всіх присутніх залишила дуже гарне враження та ще раз виявила, що зорганізоване українське жіноцтво Волині, не зважаючи на перешкоди від різних „опікунів" і чужих і своїх, працює та змагає до своєї мети, до кращого завтра своєї Нації.

Гал.

Найбільшим ворогом для здорового, родинного життя є шинки, що відчужують батьків від родини й рівночасно ослаблюють джерело прожитку. — Я. Дубс.

ГОРОДОК.

З діяльности чит. „Просвіти" в Городку. Крім Філії т-ва „Просвіта", що має свого урядовця та кермує працею читалень у повіті, є в Городку ще три читальні: одна в середмісті і дві на передмістях львівськім та заставськім. В усіх трьох читальнях це оживлена діяльність. В читальні в місті відбуваються що неділі реферати, в останнім часі введено огляд преси, що його реферує м-р С. Бутурин. Численно зібраним слухачам переповідає він з часописів цікавіші вістки, що торкаються наших національних, політичних та культурних справ і загального політичного положення у світі. Цей „огляд преси" відбувається що місяця. Про зацікавлення ним свідчить найкраще той факт, що дня 21. ц. м. на третім з черги огляді було присутніх коло 80 осіб. Добре було би при нагоді цього огляду преси обговорювати більше актуальні справи (напр. націоналізація, кооперація) та заохочувати слухачів, щоб читали та передплачували свою українську національну пресу.

Забава чит. „Просвіти" з львівського передмістя. В неділю 21. ц. м. уладила чит. „Просвіта" в Городку з львівського передмістя народню забаву з танцями в салі каси „Поміч" в Рішку. Забава відбулася без алькоголю. Грала орхестра читальні з заставського передмістя.

Праця комітету будови Народнього Дому. В понеділок 22. ц.м. відбулося засідання комітету будови „Народнього Дому" в Городку. Покищо переводить в місті та повіті

...обіцяну за викупно від влои „Поміч" площі в Ринку. Пло... має коштувати 7.000 зол. Цю готівку слід зложити ... п. р. Збірка не дала дотепер сподіваних ви... бо зібрано лиш 780 зол. Рішили оживити працю в самім місті, покликуючи до комітету нових людей. Дивно, що греко-кат. духовенство, головою в повіті, в ... стеситься досить байдуже і ... неприхильно до цієї такої важної справи, якою є будова нашої національної твердині в центрі повіту.

КОЛОМИЯ.

Ялинка. Заходом батьківських кружків державної та приватної гімназії Р. Ш. відбулася 14. п. м. в салях Щадничої Каси традиційна „Ялинка" за дохід бідної шкільної молоді. Почалася в 4. год. попол. виставою ... сценічної картини Ю. Шкрумеляка п. з. „Три ...", виконаної зовсім удачно шкільною молоддю. О... мішаний хор молоді обидвох гімназій під батутою проф. Р. Рубінгера заскочив слухачів-гостей справжньою несподіванкою: мистецьким відсвіванням пісні ... Степенка (Ой видить Бог, А в Купиці церкву будують, Чи дома, дома), Косицького (Да не туман з моря, Ой в гаю) та Вериківського (Ой в чистім полі). Після сценічно-хорової частини поплила весела забава спершу для шк. молоді, а від 10. веч. для старших, яка протяглась до ранку і принесла матеріяльну користь.

З міщанського життя Коломиї. Дня 15. лютого відбулися звичайні загальні збори **„Української Міщанської Каси"**. Як виявилося зі звідомлень управи й контрольної комісії, кооператива обслуговує більше населення Коломиї, розвивається правильно, має зразково ... діловодство, здобуло собі довір'я своїх ... та приєднує постійно нових членів споміж міщанства та бідніщої інтелігенції. Поруч Український Банк „Покутський Союз" є „Українська Міщанська Каса" новою станицею, а якою загал вже вийці на зорганізування й матеріяльне двигнення зубожілого міщанського елементу. В дискусії покладено вагу на зорганізування масової дрібної ощадности. Головою Надзірної Ради кооперативи є енергійний інж. М. Мишитюк, член місцевої ради, в дирекції засідають: Дм. Бойчук, М. Мацкевич, Дм. Никосишин та звст. Ст. Баландюк. Постійну контролю крім контр. комісії веде дир. П. Мо... — Того самого дня вечором відбулася заходом ... читальні товариства **„Скала"** вистава драми з життя католиків на Холмщині п. з. „Україні-мученики" (невідомого автора). Про управу того товариства, в яку ввійшли поруч міщанської молоді й інтелігенти, треба сказати, що веде свою організаційно-освітню працю в контакті й порозумінні з управою старшої міщанської читальні „Просвіти" ім. М. Шашкевича (обидві читальні містяться в сусідніх кімнатах того самого будинку Братства св. арх. Михайла) і доповняють себе. Є це дуже відрадне явище і треба тільки бажати, щоб і на дальше так було. Ті дві читальні мають усі дані, щоб скуртувати весь міщанський український молодих, а за ним і старший, доволі тяжкий елемент. ... жаль, не всі інтелігенти розуміють вагу такої координованої праці, якої вимагають специфічні коломийські умовини, і через те допускаються у відношенні до „Скали" грубих нетактів. Вистане згадати, що найбільш ... меценати, які відмовили образливо датку на святу вечерю для найбідніших дітей — сиріт міщанських, голодних та обдертих, тому тільки, що тою вечерою ... „Скала". Один із них (власник більших реальностей і поважаний громадянин) жалував, що не має для тої бідноти дати нічого, хіба... старі марки або акти на розклад, щоб загріються... Такий глум кинено в очі збірщикам-міщанам! На щастя, таких гуманітаристів небагато. Вертаючись до згаданої вистави, ви... віддана і вправленим режисером Ол. Скалозубом, силами самої міщанської молоді, а яких половина вперше виступила на сцені, треба ствердити, що була ... зовсім удатна. Не вдаючись у критичний розбір ... п'єси як мистецького твору, годі заперечити, що ... боротьба до загину за греко-католицьку віру, ... стає подекуди знову синонімом української національности, є конструктивна і дуже на часі. З молодих ... згадуємо з признанням: Мартинюка (о. Іван ...), Кобилецьку (Софію), Луканчука (Тимощук), Марійчука (селянин у 3. дії), Харабаруна (війт), Мудрасову (жінка у 3. дії), що грали головні ролі. Але й інші, тут невимінені, виявлялися зі свого завдання добре і дали гарну цілість, з якої і вони і їхній режисер і управа товариства (М. Мацкевич та о. Кисіль у проводі) можуть бути вдоволені.

Селянська забава в Коломиї. На добру думку впав повітовий кружок Р. Ш. в Коломиї, уладити для своїх сільських кружків забаву з танцями в місті. Відбулася вона в понеділок 15. п. м. в салі Народнього Дому та приміщеннях Музичного Інституту ім. Лисенка з 4 години 2. попол. до 12. вночі. Зїхалося 12 кружків і дві ... (з Мишина й Семаківець). Показалося, що сільська молодь крім своїх народніх танків уміє танцювати і міські модерні, не гірше від інтелігентів. Потім ... осягнено ще й іншу ціль: члени різних кружків ... пізнали сіл зайомилися з собою, підсилали пошту, ... гадками й почували, що творять разом ... родину, перед якою завдання: обєднатися під ... проводом не тільки для забави, але і для праці ... задоволення важних потреб Рідної Школи.

ВІДГУКИ ДНЯ.

ЧОМУ РАВТ?

1935. Січень:

— Ну, нарешті! Бодай один баль на цілий карнавал! І преса. Так має бути. Так у цілім світі водиться, що преса передовсім.

— Очевидно. Так єсть. Наша преса вже, Богу дякувати, вийшла на ширший шлях. Крайна пора щось і для репрезентації...

— І ще одно: що баль то не якийсь равт, чи вечерниці, пане дію. Балева сукня, фрак, смокінг...

— Направду добре..

— Фактично...

— Дійсно...

1935. Решта місяців:

— Знаете, з тим балем преси...

— Ага! І я собі то думаю. Є в нас добра стара назва „вечерниці". Пощо: „баль"?!

— І видаток більший і квасів щонеміра.

— Дехто може переборщує, але й є деяка слушність. Некожна пані може собі позволити на балеву тоалету.

— А пан, пане дію, на фрак.

— Очевидно...

— Певно....

— Таки так...

1936. січень:

— Ви таки даєте баль?

— Даємо. Адже минулого року був „перша кляса"?!

— То правда. Пріма. Але чи не доходили до вас різні нарікання?

— Доходили, але на те нема ради. Тяжко всіх задоволити.

— Може й рація. Таки рація, повна рація. Люблю впертість і цілю послідовність.

1936. Решта місяців:

— Дивуюся тим журналістам. Стільки нарікань і — направду — оправданих, а вони ні... Баль і баль!

— Тому й публики було менше як минулого року.

— А на другий рік буде ще менше.

— І зовсім правильно. Балі в нас — люксус. На те собі ще не можемо позволити. Але не знаю, чи пресі це можна витолкувати!?

— Чекайте-чекайте. Як будуть журналісти мати дефіцит, раз, другий, третій, то спустять з тону.

— Чим скорше тим ліпше. Направду.

— Фактично...

— Таки так..

1937. січень:

— То ви цього року не даєте балю?!...

— Ні, тільки равт.

— А чому-у-у?

— Бо були такі нарікання, що ми рішили уладити равт.

— Яка шкода! Так було елеґантно. Так усі хвалили. Кажу вам, що ви зле робите. Чого собі зараз кожну увагу брати до серця? В нас, пане мій, так не можна. Треба вперто йти, а напевно за пару літ усі булиб задоволені.

— Ми, бачите, не хотілиб мати дефіциту.

— Де-фі-ци-ту?! Що вам? З равту готов бути, а-е з балю — ніколи! Не маєте поняття, скільки людей готувалося на баль преси.

— А ви не маєте поняття скільки людей нарікало.

— Наприклад?

— Наприклад... пані Іксович.

— Пані Іксович? Неможливе! Вчора я з нею бачився, а вона каже: „Як нема хоч одного правдивого балю в карнавалі, то це для мене не є карнавал!" І почала про балі преси: „То — каже — були балі! Коби хоч не зрезигнували цього року, бо чую, що на таке заноситься. Це був би скандал!" Бачите...

— Нічого не бачу.

— То побачите на равті. Я мав би велику сатисфакцію якби ви мали дефіцит. Зовсім заслужено.

— Не припускаю. Адже равт дозволяє на візитовий одяг, тепліший настрій...

— Власне тому. Теплих настроїв маємо подоти (показав на горло), ми хочемо трохи форми. Чи ви не завважуєте, що в сорочці з твердим передом тяжко перед кимсь гнутися?

— Можливо...

— А бачите! Вбереться чоловік у фрак, чи смокінг — зараз певніше почувається, ліпше на світ дивиться.

— Це ви тільки про мужчин...

— Жінки?!... Почуєте на равті, як будуть згадувати минулі балі.

— Послухаю. А як справді так буде, то дамо їм змогу на другий рік — на балі згадувати равт.

Галактіон Чіпка.

Спорт.

КОМУНІКАТИ

Змагання за мистецтво Гуцульщини в Ворохті 28. II. до 1. III. 1937.

Рада Карпатського Лещетарського Клюбу відкликує поданий учора речинець змагань і комунікує, що змагання відбудуться неодклично в днях 28. II.—2. III. з такою програмою: 28. II. гінці; 1. III. біг на 16 км. і слялом; 2. III. зіздовий біг і скоки.

Змагання заповідаються дуже цікаво, бо до змагань зголосили свою участь такі філії К.Л.К.: Ворохта, Яблониця, Березів Нижній, Космач, Станиславів, Львів і делятинський Прут. Змагання організує К. Л. К. Ворохта.

ГАКІВКОВІ МИСТЕЦТВА СВІТУ В ЛЬОНДОНІ

Канада — Німеччина 5:0 (1:0, 2:0, 2:0).

Англія — Швайцарія 2:0. Англія перемогла Швайцарію щойно по догринці, бо перші три терції дали нерішений вислід 0:0. Вирішні ворота добула Англія щойно в другій частині догринки.

Турнір потіхи.

Чехословаччина — Польща 1:0 (0:0, 0:0, 1:0). Чехословаччина перемогла різницею одних воріт Польщу в турнірі потіхи. Польща відпадає від дальших розгривок.

БОКС.

Львів — Відень 11:5. Міжміcтові боксерські змагання закінчилися легкою і високою перемогою львівських боксерів.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Український атлет у Чернівцях. Олександер Лещенко, український атлет, який важить 140 кг., заповів свою участь у змаганнях атлетів, які відбуваються у чернівецькім цирку.

Заступником Гуго Майзля буде б. репрезентаційний австрійський воротар Гешвайдль, який тепер став союзним капітаном.

Ситківковий турнір у Монте Карльо. Крам, Генкель — Каліязуліс, Гамбурґер 6:0, 6:3, 6:1. Де Борман, Джельганд — Баворовський, Метакса 8:6, 6:3, 6:2. Тлочинський, Гебда — Петерс, Ветнер 6:2, 6:2, 6:2. Генкель — Амброс 6:4, 6:3.

Нові книжки й журнали.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ Gminy król. stoł. m. Lwowa. Lwów. 15. lutego 1937. R. VI. № 4.

На українських безробітних

ЗЛОЖИЛИ

6. виказ.

Українські політичні вязні замісць вінка на домовину д-ра Степана Федака, Дрогобич 5 зол. Пфілина Кроманьницька 4.60. Інж. Лісьовит 50. Д-р М. Коновалець 5. Фортуна Нова 20. Центробанк 50. Священик 10. Церква при вул. Зиблікевича 5. о. Ждан Іван 2. Саврас 0.20. Балацим Михайло 2. Клак Степан 2. деклярував тижнево 1 зол. до травня і кличе Мороза Зиновія та Проця Антона. Ред. Іван Мороз 5. Д-р М. Чубатий 5. о. д-р О. Стасюк 5 — всі у Львові. Анна Дембіцька, Заліщики 10. Читальні „Просвіти": Лишки Голтищеві 3, Дзвоні-Плоскій 1.50. Зашків 1, Вовче 2. Карлів 5. о. Е. Тимчишин, Копошки Кор. 2, Греко-кат. уряд пар. Підлисе 3. Монастириська і В. Дзюр зі Станиславова по 2.50. Церква на Левандівці 25. о. А. Ваницький, Бортники 14. М-р Кривоносюк, Коренчин 3. З. Гойданова, Сівка Калуська 2. Д-р В. Питляк, Космач 3. о. О. Гоцький, Дзвірка 2.50. Ем. Юрпкова, Кельце 5. Мик. Голей, Вісла 1.50. Е. Михайлова, Люблинець 5. Вол. Опуферко, Лісько 5. М. Ковер, Берегте н. Б. 3. Пл. Шелегеда, Тужиск 0.80. В. Бутрин, Бродзіца 3. Т-во „Сокіл" Миколаєць 7.60 і кличе всі ін. гнізда. А. Харина, Львів 3 зол. безпосередньо для безробітного О. Іжиковського. 3. Кащ — одежа та мешти. Д-р В. Вербинець — плащ і светер. Священик — кожушок і 8 пар скарпиток. Д-р М. Чубатий — куртка. Вол. Ґенсьорська — одежа муж., черевики і скарпитки. М. Заперзоне — 25 кг. бараболь. В. Рогова — 25 кг. бараболь. Ан. Рудий — 12 кг. хліба. Н. Валицька — 2 п. сніговців, шалик і мешти — всі у Львові. Політичні емігранти зі Східньої (Поповщина): Ів. Савоська — грубі скарпитки, 2 пари мештів, черевики, штани, маринарка і камізелька. В. Деминенко — плащ, куртка, маринарка, 2 пари штанів, жін. блюзка, 2 п. мештів. Р. Сопіяк — підштаники, сніговці, маринарка, мешти. М. Проколова Лукія — 2 дитячі мундурки, 2 співдниці, светер, шапка.

Всі від найбіднішого до найбогатшого спішім у місяці лютім з жертвами на „Дар Просвіті"! В той спосіб засвідчимо, що „Просвіта" є нашою власністю, що всі ми, цілий нарід, стоїмо непохитно на сторожі освітніх змагань та що зуміємо підтримати ті змагання морально і матеріяльно.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БОЛЕХІВ:
27. II. Муж двох жінок.
28. II. Шарика.
1. III. Вій.
2. III. Чорногора в огні (Довбуш).

ДОЛИНА:
3. III. Шаріка.
4. III. Муж двох жінок.
5. III. Вій.
6. III. Чорногора в огні (Довбуш).
З Долини іде театр до Брошнева, Калуша і Станиславова.

Український Театр „Заграва".

СНЯТИН:
1. III. „Камо грядеши?" І. ч. Вініцій і Лігія.
2. III. II. ч. Смерть Нерона.

Великий Театр:

Субота, 27. II. год. 7.30 веч. „Мадам Сан Жен".
Неділя, 28. II. год. 3.30 попол. „Подружжя", год. 7.30 веч. „Мадам Сан Жен".

Кіна.

АПОЛЬО: „Не цілуй в кіні".
АТЛЯНТИК: „Королева джунглів".
ВАНДА: „Іх ексцеленція шофер" та „Капітан Сорель".
ҐРАЖИНА: „Варвара Радзівілівна".
ЕВРОПА: „Рамона".
КАСІНО: „Сам на сам" з Паулою Веселі.
КОПЕРНИК: „Матура".
МАРУСЕНЬКА: „Матура".
МЕТРО: „Роз-Марі".
МІРАЖ: „Адіє!" з Марг. Саліван і Флин і Флип як „Пехові вояки".
МУЗА: „Антін Адверз".
ПАКС: „Малий король" із Фред. Варгольомю.
ПАЛЯС: „Концертина".
ПАН: „Сильветки".
РАЙ: „Розвід із перешкодами" з Анною Ондра.
СВІТ: „Герой мимо волі" муз. комедія з Секе Сакалем.
СТИЛЕВЕ: „Срібна торпеда" і ревія.
ТОН: „Білий ангол".
УТІХА: „Клеопатра" і ревія.
ХИМЕРА: „Ексцентрична жінка".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)
„Фінляндія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 27. лютого 1937.

Берлін (357) 18.15 Сюїта на скр. і форт. е-моль, 20.10, 21.00 Веселий вечір, **Білгород** (437) 19.30 Нар. пісні, **Будапешт** (550) 13.30 Сальон. музика, 16.15 Гутірка для дітей, 17.30 Сп. рецитал Ади Сарі, 18.30 Фінл. нац. свято: промова, нар. пісні, 19.05 Нар. пісні. циг. орх., 21.00 Орх. концерт, 22.15 Циг. музика, **Відень** (507) 15.35 Твори А. Керкля, орх., солісти, 18.20 Нар. пісні, 19.00, 20.00, 21.00 „Чоловік трьох жінок" оп. І. Безвра, **Дайтшляндзендер** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Нар. пісні й танки, 20.10, 21.00 Весела програма, **Кошиці** (259, 13.30, 18.00 Для Закарпаття; вад. для дітей, рецитації, 19.55 Легка музика, **Мілано** (369) 17.15 Танк. музика, 19.00 Легка музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Федора" оп. Джордано, **Мінхен** (405) 14.20 Для дівчат, 14.45, 15.00 Розр. мельодії, 18.00 Квартет і гітара, 20.10, 21.00 Вечір танку, **Прага** (470) 14.10 Концерт романтичної музики, 16.45 Для дітей, 18.15 Легка музика, 22.35 Танк. музика, **Радіо Парі** (1648) 14.15 Спів. рецитал, 17.30, 18.00 Для дітей, 21.00 Вок. концерт, нар. пісні, **Рим** (421) 20.40 Розр. мельодії, 21.25 Форт. рецитал. 22.00 Танк. музика.

Неділя, 28. лютого 1937.

Берлін (357) 10.30 Музика, 12.00 Розр. концерт, 15.30 Молодь грає і співає, 18.15 Весела авд. з муз. 19.00 Соната ф-моль Брамса, 20.00 Вок.-муз. концерт, 21.00 Веселі мельодії, **Будапешт** (550) 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Форт. рецитал, 17.00, 22.00 Циг. орх., 18.15 Концерт автр. музики, **Відень** (507) 11.45, 12.00 Симфон. концерт, 15.40 Квінтет г-моль Брамса, 17.00, 18.00 З міст і сіл, розр. концерт, 19.10 Кабарет, 20.10 Форт. рецитал, 21.00 „Диліжанс" комедія Люсіа Д' Амбра, 22.35 Танк. музика, **Дайтшляндзендер** (1571) 1.45 Фантазії на органах Вірлінера, 14.30 Концерт із Буенос Айрес, 17.00, 18.00, 20.00, 21.00, 22.00 Великий концерт баянів, **Кошиці** (259) 18.00 Сценка для Закарпаття, **Лайпціґ** (382) 19.45, 20.00, 21.00 „Оберон" оп. Вебера, **Ліль** (247) 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Лякме" оп. Деліба, **Мілано** (369) 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт, 20.40, 21.00, 22.00 „Гавайська квітка" оп. Абрагама, **Мінхен** (405) 10.00 Вес. муз. авд., 12.00 Концерт військ. орх., 18.00 Орх. концерт, 22.30 Танк. музика, **Прага** (470) 11.15 Вахові твори, орх., спів, 15.00 „Тоска" Пуччінія, **Парі Пті** (431) 18.00 „Сотворення світа" орат. Гайдна, **Радіо Парі** (1648) 14.15 Спів. рецитал, 15.00 Пісні, 16.45 Вок. концерт, 18.00 Театр Уяви, 20.00 Сценка, 21.45 „Пелеас і Мелісанда" др. Метерлінка, **Радіо Романія** (1875) 20.15, 21.00, 22.00 „Ева" оп. Легара, **Рим** (421) 15.30 „Іль матрімоніо сегрето" оп. Чімарози.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 27. лютого 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на днині, 7.30 Трохи інформацій. 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Співаймо пісоньки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орх. концерт, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Хліборобська скринька, 14.30 Театр Уяви: „Авантура за Басю" на осн. Корн. Макушинського, вид. для старших дітей, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекляповий концерт, 15.30 Наша програма, 15.35 Легка й популярна музика з гр. пл., 15.50 „Молоде перо", нові поезії Вол. Яворського, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Російські казочки, гр. пл., симф. орх., 16.15 Давні опери, концерт у вик. орх., 17.00 Концерт солістів, форт., віольончеля, 17.50 Огляд видань, 18.00 Лещетарський марш Зулів-Вильно, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Оперові дуети, гр. пл., 18.35 Львівський актуальний фейл., 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Спогади з Марипози, 19.30 Нар. капеля, 20.30 Літер. новини, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Концерт симф. орх., спів, 22.00 „Психоаналіза" гумореска, 22.30 Мала орхестра.

Неділя, 28. лютого 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Для села: Хліборобська газетка, Музика з гр. пл., Розвиток пшеничництва у Сх. Галичині, 8.40 Польна з оп. Вайнбергера „Шванда-дудар", 8.45 Програма на днині, 8.50 Ранішній денник, 9.00 Розривковий концерт із гр. пл., 10.00 Россіні: „Стабат Матер", гр. пл., 10.05—11.35 Богослуження з маг. Тижня милосердя (хор, гр. пл.), 11.35 Розривковий концерт із гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Балетова музика; у перерві в год. 13.00 Фільмовий огляд, 14.00 Лещетарський марш Зулів-Вильно, 14.30 Фрагмент із III. Міжнар. конкурсу ім. Шопена, 15.30 Для села: Злося би зіло, щоби в рот залетіло; Огляд ринків рільних продуктів, 16.00 Рекляповий концерт і конкурс ККО, 16.15 Едита Льоран із своєю орхестрою, гр. пл., 16.25 Театр Уяви: „Процес Людвика XVI" Жоржа Колена, 17.10 Підвечірок при мікрофоні: мала орхестра, солісти; у перерві в год. 17.55 „Сімсоттисячний абонент П. Радія перед мікрофоном", 19.00 Літературний нарис, 19.15 Вояцька авдиція (хор піхоти з Дубна), 19.35 Пісні у вик. Софії Харлампович (сопран) у супр. фортепіяну, 19.45 Літературні хвилини, 20.00 Продовження: Пісні у вик. Софії Харлампович, 20.20 20.21, 20.35 Спортові вістки, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 На веселій львівській хвилі, 21.30 Фортепіяновий рецитал Ляйона Гайміха, 22.00 Концерт орх., Войт. Дзєдушицький тенор; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00—23.30 Танкові мельодії з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.08, 88.65, Доляри американські 5.28·50, 5.26·00 доляри канад. 5.28.00—5.25 50, Фльорени гол. 289.95—288·25, Франки фр. 24.63—24.49, Франки швайцарські 120·75—119.95, Фунти англ. 25.90—25·74, Ґульдени данц. 100.20—99.80. Корони ч. 16.60—16.10, Кор. дан. 115.59—114.75, Кор. норв. 130.13—129.15, Корони шв. 133.53—132.55, Ліри тал. 24.05—23.50, Марки фінл. 11.44—10.40, Марки нім. 124·00—120·00, Шил. австр. 95.00—93.50. Марки нім. срібні 133, 129.

Акції.

Банк Польський 101·00, Цукор 28·00' Вугоkь 21·00, 19·75, Ліпьпоп 13·50, 13·00, Норблін 61·00, Модженюв 7·15, 6·90, Стараховичі 33·00, Габербуш 37·50,
Тенденція скабша.

Папери.

3 поз. інвест. 1. ем. 64.50, серія 83·25, 2 ем. 65·00, серія нен. 5 проц. поз. конв. 53·75, 6 проц. поз. дол. 44·37, 4 проц. поз. прем. долар. 47.00, 4 консол. 51·75. 51.50, 49·50. 49·63, 2 ост. дрібні, 7 стабіл 390·00, купон 63·67.

Збіжжя.

Львів, 26. II.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	29·75—30·00
Пшениця збір. червона	29.00—29.25
Пшениця одн. біла	29.50—29.75
Пшениця зб. біла	2.875—29.00
Жито шт. І.	24.25—24.50
Жито шт. II.	24.00—24.25
Ячмінь одн.	24.50—24.75
Ячмінь бров.	25.50—27.50
Ячмінь на мливо	23.75—24.00
Ячмінь паст.	22.75—23.00
Овес шт. І. незадощ.	22·00—22.25
Овес шт. І. А легко зад.	21.50—21.75
Овес шт. II. незадощ.	21.50—21·75
Овес шт. II. А легко зад.	20.75—21.25
Гречка на мливо	32.00—32.50
Гречка паст.	24.00—25.00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 26. лютого ц. р. кооперативам платив за льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.95 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	3.00 „
1 кг. масла експ. платить з експ. опакув. включно дефінітивно	3.00 „
молоко від 11. І. ц. р. . .	0.16—0 17 „
копа яєць	3.80 „

Тенденція на масло та молоко вдержана, на яйця льоко знижкова

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 26. II. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички І. кл., добре умясені, повногруді	1.40 зол.
Індики І. кл., добре умясені, повногруді	1.10 „
Курки молоді І. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг., вгору без напияку на ногах	1.20 „
Качки товщені І. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.25 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Кооп. „Український Театр", кооператива з обм. уділами у Львові відбудуться дня 20. березня 1937 в год. 17 (5-ій) попол. в домівці Кооперативи, Львів, вул. Шашкевича ч. 5 (партер). Якщо не зявиться в означеному часі означена статутом скількість членів — найближчі Загальні Збори відбудуться того самого дня в тому самому льокалі, тим самим порядком нарад пів години пізніше, без огляду на число приявних членів з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів. 3) Відчитання звіту РСУК з переведеної ревізії. 4) Звіт Управи за р. 1936. 5) Звіт Контрольної Комісії. 6) Затвердження річного звіту і білянсу за р. 1936 і уділення абсолюторії Дирекції і Надз. Раді. 7) Розділ чистого зиску. 8) Затвердження преліміяра буджету на р. 1937. 9) Означення суми зобовязань кооперативи і кредитів. 10) Зміна статуту. 11) Внески і запити. — Звіти, річні замкнення і білянс виложені в льокалі Кооперативи до перегляду членам. — Надзірна Рада: Я. Дрималик, голова. О. Бодnarович, секр.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРЕБУЄМО управителя і торговельного помічника до килимової крамниці Ст. Ґалан, фабрика килимів, Глиняни. 332 1-1

АҐЕНТІВ ПОРТРЕТОВИХ на небувалих дотепер умовинах шукає портретове Заведення „Renesans", Kielce, Focha 14. Спеціяльність портрети „Semi-Email" фотографічні новини. Жадати проспектів. Просимо листуватись в польській мові. 128 17-30

РІЖНІ

СВЯТОЧНІ ЛИСТІВКИ — 12 сюжетів з текстом „Христос воскрес" видала Книгарня „Рідної Школи" з кліш „Русалки" за безплатним її дозволом. Увесь дохід на „Рідну Школу". Можна сподіватися, що наше громадянство масово купуватиме святочні листівки з маркою „Рідної Школи". Сотня 6 зол. Замовлення виконує **Гр. Ганулян, Львів, Ольшевського 11, або Книгарня „Рідної Школи", Львів, вул. Сикстуська 20.** 331 1—2

КУПНО ГОДИННИКА є справою довіря. Дешево купите добрий годинник у славно звісній пятьдесятьлітній католицькій фірмі ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ. Львів, Марійська площа 5. 3032 29—

ПОВІДОМЛЯЮ Всечесних Отців Добродіїв, що дня 1. лютого 1937 р. **я переніс свою бронзівничу робітню церковних виробів з Ринку ч. 9 на вул. Вірменську ч.** 25 до реальности Т-ва „Зоря". Прошу ласкаво піддержати рідний промисл. — **Стефан Фединський.** 216 14-15

ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення перше.

Акційна Спілка для будівельного промислу перше **Іван Левинський у Львові** подає до відома акціонарам, що

XV. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

акціонарів відбудуться дня 8. квітня 1937 року в год. 17 в конференційній салі Кооперативного Банку „Дністер", вул. Руська ч. 20 з таким денним порядком:

1) Звідомлення Управи і предложення рахункового замкнення за 1936 р.;
2) Звідомлення Надзірної Ради з висліду перевірки звідомлення Заряду, білянсу та рахунку зисків і втрат за рік операційний 1936;
3) Розглянення і затвердження звідомлення, білянсу і рахунку зисків і втрат та ухвалення Управі і Надзірній Раді абсолюторії;
4) Ухвала щодо розділу чистого зиску;
5) Вибір 3-х членів Надзірної Ради;
6) Вільні внесення.

Хто має 10 акцій, має право одного голосу на Загальних Зборах. В цілі виконання права голосування треба акції, що доказують право голосування, зложити найпізніше на 8 днів перед Загальними Зборами в ліквідатурі Кооперативного Банку „Дністер" у Львові, вул. Руська ч. 20.

Акціонарі, які бажають собі, щоб й інші справи були умішені на денним порядку, можуть зголосити свої внесення найдальше до дня 15 березня п. р. на адресу: Акційна Спілка для будівельного промислу перше Іван Левинський, — Львів, вул. Потоцького 58 а.

Львів, дня 25. лютого 1937 року.

УПРАВА:
Інж. Павло Дурбак, Інж. Роман Колтунюк

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.